

# Rizikové chování dospívajících na sociálních sítích

Gabriela Rebecca Janošová, DiS.

---

Bakalářská práce  
2019



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně  
Fakulta humanitních studií

---

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta humanitních studií

Ústav pedagogických věd

akademický rok: 2018/2019

## ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Gabriela Rebecca Janošová, DiS.**

Osobní číslo: **H160050**

Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**

Studijní obor: **Sociální pedagogika**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Rizikové chování dospívajících na sociálních sítích**

Zásady pro vypracování:

**Zpracování rešerše a studium odborné literatury.**

**Vymezení terminologie a teoretických východisek z oblasti dospívání, rizikového chování a komunikace na sociálních sítích.**

**Příprava metodiky empirické části, zpracování projektu výzkumu a stanovení výzkumného problému.**

**Realizace kvantitativního výzkumu formou dotazníku.**

**Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.**

**Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.**

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

**DOLEJŠ, Martin.** Efektivní včasná diagnostika rizikového chování u adolescentů. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2010. ISBN 978-80-224-2642-6.

**ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL.** Bezpečnost dětí na internetu: rádce zodpovědného rodiče. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-80-251-3804-5.

**CHRÁSKA, Miroslav.** Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4.

**JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPOVÁ.** Masová média. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-466-3.

**PAVLÍČEK, Antonín.** Nová média a sociální sítě. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.

**VAŠUTOVÁ, Maria a Michal PANÁČEK.** Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Eva Šalenová**  
Ústav pedagogických věd

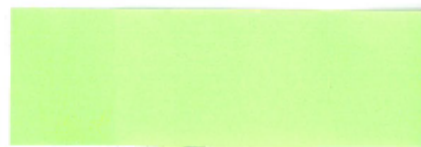
Datum zadání bakalářské práce: **10. ledna 2019**

Termín odevzdání bakalářské práce: **26. dubna 2019**

Ve Zlíně dne 10. ledna 2019



doc. Ing. Anežka Lengalová, Ph.D.  
*děkanka*



Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.  
*ředitel ústavu*

## PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby<sup>1)</sup>;
- беру на ве́домии, что бакалаврская работа будет уложена в электрониче́ской по́дло́бе в университетском информа́ционном систе́ме доступна́ к на́hlednutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3<sup>2)</sup>;
- podle § 60<sup>3)</sup> odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60<sup>3)</sup> odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval.  
V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 24. 4. 2019

<sup>1)</sup> Zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47a Zveřejnění bakalářské práce

<sup>2)</sup> Vyšší škola nezíská práva autorská, která vznikají dílničkami, bakalářské a rigorózní práce, a kterých podléhá obhajoba, včetně poskytnutí opomněnání a výsledek obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje Úřad pro zveřejnění seznamů učební předmětů vysokých škol.



## **ABSTRAKT**

Bakalářská práce se zabývá chováním dospívajících ve virtuálním prostoru, resp. na sociálních sítích. Teoretická část se věnuje charakteristice období dospívání, poskytuje základní přehled a charakteristiku nejrozšířenějších sociálních sítí a mapuje možná rizika spojená s jejich užíváním. Praktická část se zabývá způsobem trávení času dospívajících ve virtuálním prostředí. Cílem této části je zjistit, zda se žáci 7.až 9. tříd vybraných základních škol chovají na sociálních sítích rizikově, především s ohledem na množství času tráveného na sociálních sítích, navazování kontaktů s cizími lidmi a uvádění osobních údajů. Jako výzkumná metoda je použito dotazníkového šetření.

Klíčová slova: Dospívání, rizikové chování, sociální sítě, internet

## **ABSTRACT**

The bachelor thesis deals with the behavior of adolescents in the virtual space, respectively on social networks. The theoretical part provides the characteristics of adolescence and a basic overview and characteristics of the most widespread social networks and maps possible risks associated with their use. The practical part deals with the way of spending time of adolescents in the virtual environment. The aim of this part is to find out whether pupils of 7th to 9th classes of selected primary schools behave risky on social networks, especially regarding the amount of time spent on social networks, establishing contacts with strangers and putting personal data. The questionnaire survey is used as a research method.

Keywords: Adolescence, Risk Behavior, Social Networks, Internet

Děkuji vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Evě Šalenové za odborné vedení.

Dále bych chtěla poděkovat své rodině a svým kolegům za podporu po celou dobu mého studia. Také bych chtěla poděkovat respondentům za ochotu a poskytnutý čas při vyplňování dotazníku pro tuto bakalářskou práci.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

## **OBSAH**

<b>ÚVOD.....</b>	<b>8</b>
<b>I TEORETICKÁ ČÁST.....</b>	<b>10</b>
<b>1 CHARAKTERISTIKA DOSPÍVÁNÍ.....</b>	<b>11</b>
1.1 VYMEZENÍ OBDOBÍ DOSPÍVÁNÍ.....	11
1.2 PROCESY A ZMĚNY V DOSPÍVÁNÍ.....	11
1.3 PROBLÉMOVÉ CHOVÁNÍ A RIZIKOVÝ VÝVOJ V DOBĚ DOSPÍVÁNÍ.....	14
<b>2 SOCIÁLNÍ SÍTĚ.....</b>	<b>17</b>
2.1 VÝVOJ SOCIÁLNÍCH SÍTÍ A JEJICH CHARAKTERISTICKÉ RYSY.....	17
2.2 NEJZNÁMĚJŠÍ SOCIÁLNÍ SÍTĚ.....	18
2.3 RIZIKA SOCIÁLNÍCH SÍTÍ.....	20
<b>II PRAKTICKÁ ČÁST.....</b>	<b>22</b>
<b>3 METODOLOGIE VÝZKUMU.....</b>	<b>23</b>
3.1 VÝZKUMNÉ OTÁZKY.....	23
3.2 CÍLE VÝZKUMU.....	23
3.3 VÝZKUMNÁ METODA.....	24
3.4 VÝZKUMNÝ VZOREK.....	24
3.5 METODA ZPRACOVÁNÍ DAT.....	24
<b>4 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ.....</b>	<b>25</b>
4.1 TABULKY A GRAFY.....	25
4.2 DISKUZE.....	52
<b>ZÁVĚR.....</b>	<b>55</b>
<b>SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....</b>	<b>56</b>
<b>SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....</b>	<b>58</b>
<b>SEZNAM OBRÁZKŮ.....</b>	<b>59</b>
<b>SEZNAM TABULEK.....</b>	<b>60</b>
<b>SEZNAM PŘÍLOH.....</b>	<b>61</b>



## ÚVOD

Sociální sítě si podmanily svět, využívá značná část světové populace a přispívají tak k proměnám společnosti. Tyto proměny se týkají zejména mladých uživatelů, kteří sociální sítě s oblibou používají, tráví na nich značnou část svého volného času. Sociální sítě poskytují jejich uživatelům nejenom zábavu formou her, ale také možnosti komunikace s přáteli, seznámení se s novými lidmi z celého světa, sdílení dat, získávání informací, možnosti podporovat komunity s jakýmkoliv názorem nebo výrobkem atd. Sociální sítě mohou být v určitém směru prospěšné, za předpokladu že jsou užívány správně.

Užívání sociálních sítí však přináší rizika, která jsou odlišná od rizik reálného světa. Platí zde jiné pojetí času a prostoru, lidé se virtuálním světem obecně chovají jinak než ve skutečném světě, problém je otázka bezpečnosti a ochrany soukromí. Děti a mládež jsou v této oblasti zranitelnější než dospělí, rizika a nebezpečí sociálních sítí hůře rozeznávají a podceňují. Na sítích se následkem toho chovají nezodpovědně – stávají „přáteli“ prakticky s kýmkoliv, kdo o to požádá, schvalují jakékoliv aplikace, klikají na jakékoliv odkazy, jejich profily bývají veřejné, informují své okolí o veškeré své vykonávané činnosti. Snadno se tedy stávají ohroženými například ztrátou soukromí a osobních údajů, obtěžováním, zneužíváním, kyberšikanou, vydíráním.

Cílem bakalářské práce je poskytnout vhled do aktuální problematiky související s virtuálními sociálními sítěmi a charakterizovat, jak bývají tyto sítě používány dětmi a mladistvými. Teoretická část je rozdělena do dvou kapitol. První kapitola vymezuje období dospívání, je rozdělena do podkapitol týkajících se vymezení období dospívání, procesům a změnám v tomto období a problémovému chování dospívajících. Druhá kapitola se věnuje obecně sociálním sítím, jejich historii a druhům sociálních sítí a popisu rizik spojených s užíváním sociálních sítí.

Empirická část práce představuje kvantitativní výzkum realizovaný pomocí dotazníkového šetření mezi dospívajícími žáky sedmých a až devátých tříd základních škol. Cílem výzkumného šetření je zmapovat, zda se dnešní dospívající chovají ve virtuálním prostředí rizikově, především ve smyslu množství času tráveného na sociálních sítích, poskytování osobních údajů a navazování kontaktů s cizími lidmi

Práce by mohla být přínosem pro rodiče dětí a dospívajících a dále pro odborníky z řad pomáhajících profesí, kteří pracují a jsou v každodenním kontaktu s dětmi a mládeží. Je možné z ní těžit při předcházení rizikům spojených s užíváním internetu. Práce přináší dílčí

zjištění, kterými může přispět k celkovému pohledu na fenomén sociálních sítí v kontextu jejich využívání mladými lidmi, konkrétně žáky druhého stupně základních škol v konkrétní lokalitě.

## **I. TEORETICKÁ ČÁST**

## 1 CHARAKTERISTIKA DOSPÍVÁNÍ

Neboť se tato bakalářská práce zaměřuje na problematiku rizikového chování na sociálních sítích v období dospívání, budou v první kapitole prezentovány vybrané poznatky o období dospívání.

### 1.1 Vymezení období dospívání

Období dospívání čili adolescence bývá vymezováno zpravidla 10.-20. rokem života. Tyto hranice však jsou individuální. Jedná se o čas, kdy se proměňuje osobnost dospívajícího, a to v oblasti somatické a psychické, ale i sociální. Tyto změny jsou zapříčiněny biologickými, psychickými a sociálními faktory. Jedinec by měl být schopen tuto proměnu zvládnout, vybudovat si sociální postavení a zformovat vlastní identitu. Pro dospívající v současnosti je charakteristické, že se pokouší co nejdříve obdržet svoje práva a získat svobodu rozhodování, na druhou stranu neradi akceptují povinnosti a zodpovědnost.<sup>1</sup>

Erikson hovořil o tom, že jedinec během dospívání hledá identitu proti konfuzi rolí. Údajně se zajímá primárně o to, jakou podobu má v očích ostatních lidí v porovnání s tím, jak se cítí. Řeší i problém propojení rolí a dovedností pěstovaných dříve s profesními prototypy současné doby.<sup>2</sup>

Vágnerová rozdělila dospívání na ranou a pozdní adolescenci. Raná adolescence se nazývá pubescence a týká se zhruba 11.-15. roku věku, pozdní adolescence probíhá mezi 15.-20. rokem, přičemž její začátek je spojován s pohlavním dozráváním.<sup>3</sup>

### 1.2 Procesy a změny v dospívání

Ranou adolescenci považují autoři jako Řičan za nejzajímavější období v životě člověka. Adolescent v této době za pomoci školy rozvíjí rozumové schopnosti, přičemž upravuje svůj pohled na svět i vlastní život. Stále více rozvíjí svoji individualitu. Postupem času se mění i

---

<sup>1</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 321-322.

<sup>2</sup> ERIKSON, E. H. *Dětství a společnost*. Praha 2002, s. 237.

<sup>3</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 323-324.

jeho vztah s rodiči i vrstevníky. Je na rodičích i škole, aby jedince tolerovali a snažili se mu být oporou.<sup>4</sup>

V průběhu rané adolescence dochází k celé řadě tělesných změn svázaných s pubertou i ke změnám, jež jsou podmíněny připraveností jedince. Adolescent je stále více schopen abstraktního myšlení, probíhají změny emočního prožívání, jež jsou hormonálně stimulovány. Dochází k postupnému osamostatňování od rodičů a na významu získávají vrstevnické skupiny. Pubescenti se snaží o nalezení specifického životního stylu, který je odlišný od světa dospělých i dětí.<sup>5</sup>

V pubescenci je možné sledovat existenci značných individuálních rozdílů u tělesného i duševního vývoje. Dospívající se od sebe značně liší i v psychosociálním a citovém vývoji, což se odráží v různých způsobech trávení volného času. Na první pohled jsou zřejmé změny v tělesném vývoji, kdy pubescent vyrostl ze 145 cm v jedenácti letech na 171 v patnácti, podobně dívka ze 146 cm na 164 cm. Říčan hovoří o tzv. růstovém spurtu, jímž se rozumí prudké zrychlení růstu u obou pohlaví.<sup>6</sup>

U chlapců se hlavně v daném období vyvíjejí svaly, přičemž sekundární pohlavní znaky nejsou tak zřetelné. Když chlapec vyrostl do velké výšky, je to chápáno jako něco kladného, protože mu to umožňuje získání lepšího sociálního statusu. Méně vyspělí chlapci se naopak někdy ocitají v roli oběti agrese svých vrstevníků. U dívek jsou naopak změny sekundárních pohlavních znaků výrazné a kvalitativní povahy. Pro dívky jsou tyto změny významné a hodně se jimi zaobírají. Některé z nich je berou negativně.<sup>7</sup>

Během pubescence již jedinec zvládá formální logické operace, takže je schopen myslet nezávisle na obsahu. Díky tomu může uvažovat o vzdálené budoucnosti i prostorech, zabývá se i otázkami smrti. Někdy pochybuje o různých „objektivních pravdách“ nebo o Bohu. Co se týká citového vývoje, Říčan pro období pubescence hovoří o vulkanismu, kdy pubescent může často reagovat podrážděným způsobem a mít labilní náladu. Z emocí mají navrch hlavně ty záporné, jako je rozmrzelost, nepokoj, neklid, nápadné je časté střídání vysoké

---

<sup>4</sup> ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. Praha 2004, s. 169.

<sup>5</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 323.

<sup>6</sup> ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. Praha 2004, s. 170-171.

<sup>7</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 327-328.

aktivity a apatie. Citlivější jedinci mohou v této době trpět poruchami soustředění, únavou, úzkostmi nebo horší kvalitou spánku.<sup>8</sup>

Příznačná je v tomto období neochota projevit své city navenek. Pubescenti se snaží skrýt především ty negativní, jako je smutek nebo ponížení. Dospívající se stále dokola zaobírají svými pocity, rozebírají je a přemýšlí o nich. Vyskytuje se u nich často vztahovačnost, kterou lze chápat jako projev osobní nejistoty.<sup>9</sup>

Vágnerová zmínila ve své práci i dva významné sociální mezníky tohoto období rané adolescence, a to ukončení povinné školní docházky a výběr dalšího profesního směřování. Povšimla si i proměn vztahů s dospělými i vrstevníky. Pubescent přestává respektovat nadřazenost autorit, ne vždy proto akceptuje jejich rozhodnutí, naopak s nimi často polemizuje. Dochází rovněž k proměně důležitosti sociálních skupin, když má rodina sice i nadále pro dotyčného významnou pozici, současně se ale od ní pubescent začíná postupem času odpouštávat. Na důležitosti získávají vztahy s vrstevníky, se kterými se pubescent identifikuje a představují pro něj sociální a citovou oporu. Ke klasickým oblíbeným místům trávení volného času patří pizzerie, diskotéky, kina, stadiony. Jedná se o místa, kam s dospívajícími nechodí jejich rodiče, jinak by je nemohli chápat jako svoje území.<sup>10</sup>

Občas se objevují také konflikty související s novými touhami, u nichž je zřejmý erotický základ. To je pro jedince v pubertě nové, přičemž se s tím musí nějak vyrovnat. Někdy se tak děje tím způsobem, že užívá vulgarismů a potřeba citu se projevuje ironií a shazováním. Tím může vzniknout zmatek, jenž vyústí až v depresi.<sup>11</sup>

Pozdní adolescence má hlavní účel, kterým je dát jedinci čas a možnosti, aby pochopil sám sebe, měl by si také s plným rozmyslem vybrat, čeho chce v budoucím životě dosáhnout. Je třeba, aby se osamostatnil ve všem, co si současná společnost žádá. Tempo biologického, psychického i sociálního vývoje se u každého liší. Příkladem mohou být studenti vysokých škol, kteří statutem dospělého ještě nedisponují. Hranice adolescence se přitom stále hlouběji posouvá.<sup>12</sup>

---

<sup>8</sup> ŘÍČAN, P. *Cesta životem*. Praha 2004, s. 177-178.

<sup>9</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 341.

<sup>10</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 347-348.

<sup>11</sup> HONZÁK, R., NOVOTNÁ, V. *Krize v životě, život v krizi*. Praha 1994, s. 29.

<sup>12</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 325-326.

Pregnantní je konstatování Vágnerové, že v průběhu pozdní adolescence se zevnějšek proměňuje v cíl i prostředek. Adolescent se chce líbit sobě i jiným, přičemž se chce ubezpečit o své hodnotě. Z toho důvodu lidé v tomto věku hodně dbají o svůj fyzický vzhled, který představuje podstatnou součást identity. Povšimnout si lze i tendence k uniformitě, jež je zárukou pozitivního hodnocení, ale důsledkem je ztráta identity. Proto se alespoň někteří jedinci snaží být výjimeční, což ovšem nemusí být od jejich okolí přijímáno pozitivně. Na sklonku pozdní adolescence se přestávají někteří jedinci identifikovat se svými vzory známými z médií, mají již svůj individuální styl, což lze chápat jako jednu ze známek dospělosti.<sup>13</sup>

Abstraktní myšlení je v pozdní adolescenci velmi rozvinuté. V souvislosti s emočním myšlením lze zaznamenat postupné odeznívání náladovosti i vysoké lability, když adolescenti jsou již stabilnější.<sup>14</sup>

Co se týká způsobů trávení volného času, na důležitosti získává poslech hudby, jenž bývá někdy spojován s požíváním alkoholických nápojů nebo tanečních drog. Právě hudba má značný podíl na tom, že si někdy dospívající utvářejí svůj osobitý vzhled, jenž má spojitost se žánrem hudby, kterou poslouchají.<sup>15</sup>

Rovněž v tomto období má důležité místo v životě adolescenta rodina. Protože se v pozdní adolescenci zpravidla vztahy s rodinou urovnávají, proměňuje se v místo, kam se adolescenti rádi vrací. Také škola má podstatnou roli, a to především kvůli budoucímu sociálnímu zařazení. S vrstevníky navazují adolescenti stálá přátelství a také první stálejší partnerské vztahy.<sup>16</sup>

### 1.3 Problémové chování a rizikový vývoj v době dospívání

Jeden z častých problémů, s nímž se je možné v období dospívání setkat, představuje šikana. Ta je interpretována celou řadou různých způsobů. Jedna z definic hovoří o tom, že během šikany se snaží agresor své oběti schválně ublížit, případně si je alespoň vědom toho, že by jí ublížit mohl.<sup>17</sup>

---

<sup>13</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 328-329.

<sup>14</sup> MACEK, P. *Adolescence*. Praha 2003, s. 48.

<sup>15</sup> ROBERTS, K. *Risk and danger in young people's leisure*. In: VARMA, V. (ed.). *Violence in children and adolescents*. Londýn 1999, s. 145.

<sup>16</sup> VÁGNEROVÁ, M. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha 2005, s. 349.

<sup>17</sup> JANOŠOVÁ, P. a kol., *Psychologie školní šikany*. Praha 2016, s. 25.

Rozlišují se přitom různé typy obětí i agresorů. Oběti mohou být slabé (nějak znevýhodněné), silné a nahodilé, ale i deviantní, nonkonformní nebo izolované, takže se jich nemá kdo zastat. V literatuře jsou rozlišovány tři hlavní typy agresorů. Impulsivní a hrubý agresor neuznává autority a svojí šikanou se snaží zastrašit ostatní. Velmi nebezpečný je navenek spořádaný a slušný agresor, který mívá někdy sadistické sklony. Tento typ šikany je charakteristický tím, že bývá promyšlený, systematický a cílený. Třetí typ představuje optimistický agresor, jenž má výborné komunikační schopnosti, mezi svými vrstevníky je oblíbený a těší se značné popularitě. Tento agresor šikanuje zpravidla především kvůli pobavení.<sup>18</sup>

Míst, kde dochází k šikaně, je celá řada. Může se tak dít i na sociálních sítích, což bude ještě v práci rozebráno. Mezi nejčastější místa, kde se šikana uskutečňuje, patří samozřejmě škola. Zde se jedná nejčastěji o šatny, chodby, jídelny nebo toalety. Ve školách a třídách, kde panuje dobré klima, se je naopak možné se šikanou setkat výjimečně.<sup>19</sup>

S problémovým chováním se lze u dospívajících často setkat ve chvíli, kdy se jejich rodiče rozvádí. Rozpad rodiny přitom probíhá ve třech fázích. První je manželský nesoulad, jenž má svůj původ v rozporech, kde se manželům nedaří najít nějaký kompromis. Tato etapa někdy může přejít ve fázi manželského rozvratu, kdy jsou narušeny základní rodinné funkce, k nimž patří ty emoční, ekonomické i výchovné. Poslední etapou pak je rozvod, jenž je formálně právní ukončením manželství.<sup>20</sup>

U dětí rodičů, kteří se rozvádí, je možné sledovat zhoršení školního prospěchu, protože tyto děti trpí stresem a úzkostmi. Zatímco u chlapců je možné pozorovat reakce bouřlivější podoby a projevy agresivity, u dívek bývají projevy méně nápadné.<sup>21</sup>

Dospívající nesou rozvod rodičů zvláště těžce, protože jsou v této době zranitelní. Projevují se u nich obavy, že nebudou schopni mít v dospělosti vážný vztah. V některých výjimečných případech dokonce dojde k tomu, že dívky začnou cítit nenávist ke všem mužům a přestanou jim věřit. U dospívajících je možné sledovat i celou řadu únikových reakcí, k nimž patří

---

<sup>18</sup> VAŠUTOVÁ, M., PANÁČEK, M. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava s. 98-99.

<sup>19</sup> JANOŠOVÁ, P. a kol., *Psychologie školní šikany*. Praha 2016, s. 308.

<sup>20</sup> MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha 2002, s. 39.

<sup>21</sup> MATĚJČEK, Z., DYTRYCH, Z. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha 2002, s. 43-44.



záškoláctví, konzumace alkoholu i drog, někdy mohou utíkat z domova nebo se sebepoškozovat.<sup>22</sup>

Po rozvodu se někdy děti ocitají v řadě nežádoucích úloh. Jedná se například o roli prostředníka mezi rodiči, důvěrníka jednoho nebo obou rodičů, někdy hrají úlohu hendikepovaného, kdy cílem je přilákat zpět druhého rodiče. Možností je i role spolubojovníka, kdy dotyčný bojuje společně s rodičem proti druhému. Mimo to se může ocitnout také v pozici zpravodaje, jenž dává rodiči informace o novém partnerovi jeho dřívějšího protějšku. Velmi nevděčná je pak i role viníka, který vše zapříčinil a rozvod zavínil.<sup>23</sup>

V období dospívání se rovněž mohou prohlubovat i různé handicapy. Typickým příkladem je autismus, jehož prognózu značně ovlivňují vrozené dispozice, které se týkají poruchy, raná péče i kvalita vzdělávacího programu, do něhož bylo kdysi dítě umístěno. Největší problémy mívají děti, jež se nepovedlo z určitých důvodů umístit, rodiče jejich zařazení do školy odmítli, dítě se zúčastnilo pouze „opečovavacího a udržovacího“ programu, případně má nedostatečně rozvinuté komunikační dovednosti. V adolescenci je možné, že dojde k akceleraci celkového pozitivního vývoje, ale zaznamenány byly rovněž případy, kdy došlo ke zhoršení projevů, což je možné přičíst na vrub pubertě. U menší části dospívajících se objevují epileptické záchvaty i přidružené potíže, které si žádají psychiatrickou léčbu.<sup>24</sup>

Z výše uvedeného je zřejmé, že období dospívání je skutečně velmi těžkým obdobím, kdy často stačí jen málo, aby došlo k rozvoji rizikového chování. Proto by měla být každému jedinci věnována odpovídající pozornost, ale současně by dospělí neměli zapomínat ani na toleranci a pochopení.

---

<sup>22</sup> MATOUŠEK, O. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha 2015, s. 26.

<sup>23</sup> MATOUŠEK, O. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha 2015, s. 27-28.

<sup>24</sup> THOROVÁ, K. *Poruchy autistického spektra*. Praha 2005.

## 2 SOCIÁLNÍ SÍTĚ

Ve druhé kapitole budou představeny poznatky o stále se rozšiřujícím fenoménu sociálních sítí. Lze konstatovat, že pro současné dospívající jsou sociální sítě naprosto běžnou – a mnohdy i nepostradatelnou – součástí jejich životů.

### 2.1 Vývoj sociálních sítí a jejich charakteristické rysy

Sociální sítě jsou jedním z fenoménů současnosti. Hlavně pro dospívající je často v dnešní době život bez nich již nepředstavitelný. Kyberprostor má ovšem svoje specifické vlastnosti, které je třeba mít při jeho užívání na paměti. To by však nemělo znamenat, že by bylo nutné považovat sociální sítě pouze za zápornou věc. Pojem sociální síť použil již v padesátých letech minulého století sociolog J. A. Barnes, jenž pod tímto označením chápal skupinu navzájem provázaných lidí, kteří mají nějaký společný zájem či vztah. Na tvorbě obsahu sociálních sítí se podílejí primárně samotní uživatelé, provozovatelé sociálních sítí do jejich chodu zasahují jen zcela okrajově.<sup>25</sup>

Internet je pro uživatele prostorem, kde mohou navazovat pomocí sociálních sítí celou řadu nových kontaktů. Člověk si tu založí profil a má příležitost komunikovat s jinými osobami pomocí slov, fotografií či videí. Sociální sítě dnes do značné míry nahradily původní komunikaci prostřednictvím telefonu, SMS či emailu. Také substituovaly Skype, který kdysi podobným způsobem nahradil ICQ.<sup>26</sup>

Profily uživatelů na sociálních sítích jsou veřejného i poloveřejného charakteru. Každý uživatel si může svůj profil vytvořit podle svých představ. Je na něm, jaké informace se rozhodne publikovat, s kým naváže přátelství, zda se s ostatními podělí o nějaká videa nebo fotografie. Sociální sítě se opírají primárně o komunikaci s dalšími uživateli, pozornost je věnována tomu, kde zrovna jsou a co dělají. Majoritní část dospívajících má alespoň na jedné sociální síti svoji registraci.<sup>27</sup>

---

<sup>25</sup> BEDNÁŘ, V. *Marketing na sociálních sítích: prosad'te se na Facebooku a Twitteru*. Brno 2011, s. 10.

<sup>26</sup> ECKERTOVÁ, L., DOČEKAL, D. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno 2013, s. 27.

<sup>27</sup> ČERNÁ, A. (ed.), *Kyberšikana. Průvodce novým fenoménem*. Praha 2013, s. 28.

Čím je zapříčiněna oblíbenost sociálních sítí pro dospívající? Hulanová ji odvozuje od Maslowovy teorie nutnosti uspokojení potřeb, k nimž patří úcta, uznání i seberealizace. Sociální sítě jsou tudíž ideálním místem. Současně ovšem v jedinci probíhá vnitřní boj mezi ochranou vlastního soukromí a potřebou dosáhnout uznání. Proto není nijak komplikované nalezení rozdílů v přístupů jedinců, jaké informace jsou ochotni sdílet.<sup>28</sup>

Každý uživatel sociální sítě je jedinečná osobnost, a proto jej také zajímají rozdílná data. Někteří lidé čtou veškeré příspěvky, jiní naopak projevují zájem pouze o konkrétní obsah. Mnoho uživatelů sociálních sítí sní o tom, že budou slavní, a proto se pokouší s jejich pomocí o zviditelnění a získání popularity. Předností sociálních sítí je rychlý přístup k informacím oproti uživatelům, kteří nejsou na sociálních sítích zaregistrováni.<sup>29</sup>

## 2.2 Nejznámější sociální sítě

Jednoznačně nejznámější sociální sítí dnešní doby je Facebook, který založil v únoru 2004 student univerzity v Harvardu Mark Zuckerberg. Ten se s její pomocí snažil zůstat ve styku se spolužáky.<sup>30</sup> Prvními uživateli se tedy stali američtí studenti. V průběhu roku 2008 se Facebook rozšířil na další školy v USA i v Evropě, začali jej využívat také pracovníci velkých společností Apple a Microsoft. Během září 2006 došlo k zpřístupnění Facebooku veřejnosti, když nutnou podmínkou pro založení byl věk nad 13 let a vlastnictví emailové adresy. Roku 2008 se Facebook proměnil v nejvíce rozšířenou sociální síť, když na tomto místě nahradil My Space.<sup>31</sup>

Majitelé účtu si na Facebooku udělají profil, když zamýšleno bylo, že jeden uživatel bude mít jeden profil. Realita je pochopitelně z různých důvodů často odlišná. Podobně neplatí, že profilová fotografie je vždy v souladu s podobou konkrétního člověka. Přátelé, s nimiž je uživatel ve styku, by měli být i jeho skutečnými známými. Profil je současně rovněž vstupem do sítě Facebook, bez registrace a vytvoření profilu nemá člověk k prohlížení obsahu sociální sítě Facebook přístup.<sup>32</sup>

---

<sup>28</sup> HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech*. Praha 2012, s. 87.

<sup>29</sup> HULANOVÁ, L. *Internetová kriminalita páchaná na dětech*. Praha 2012, s. 87-88.

<sup>30</sup> Facebook.com. [online] [15. 3. 2019] Dostupné z <https://www.facebook.com/>.

<sup>31</sup> PAVLÍČEK, A. *Nová média a sociální sítě*. Praha 2010, s. 134-137.

<sup>32</sup> BEDNÁŘ, V. *Marketing na sociálních sítích: prosadte se na Facebooku a Twitteru*. Brno 2011, s. 34.

Na Facebooku uživatelé tvoří různé skupiny, v nichž mohou debatovat o rozličných problémech. Stejně jako konkrétní profily disponují i skupiny svojí zdí, kde mohou uživatelé sledovat aktivity jiných členů, tedy z jejich strany vložené příspěvky. Opět je jim umožněno, aby je hodnotili a komentovali.<sup>33</sup>

Nejdůležitější princip uživatelského chování na Facebooku lze spatřovat v získávání přátel a následném společném sdílení informací. Tyto informace mají často možnost vidět přátele přátel, díky čemuž se informace velmi rychle šíří. Jak bude ještě zmíněno, kupříkladu v případech kyberšikany může mít tato rychlost šíření informací širokému počtu uživatelů osudové důsledky.<sup>34</sup>

Jinou v dnešní době velmi oblíbenou sociální sítí představuje Instagram, jenž umožňuje uživatelům, aby se s ostatními podělili o rozličné momentky z jejich života. Fotografie pořízené pomocí mobilního telefonu lze ještě různě upravovat díky užití speciálních filtrů. Instagram má smělý cíl, když chce propojit celý svět prostřednictvím fotografií. Uživatelé si tu nastavují profily, jež chtějí sledovat, mohou si také určit, kdo bude mít přístup k tomu jejich. Je jen na nich, jestli nechají své fotografie dostupné pro všechny uživatele sítě. Instagram umožňuje i natáčení stručných videí a sestřihů, značnému stupni oblíbenosti se v současnosti těší takzvané Story.<sup>35</sup>

Twitter byl založen roku 2006 a počet jeho uživatelů se nepřetržitě zvyšuje. Sítí umožňuje sdílení vlastních příspěvků a zároveň i čtení příspěvků ostatních. Příspěvkům se říká tweety a jde o textové zprávy či obrázky, které jsou publikovány na profilu uživatele a na stránkách jeho odběratelů.<sup>36</sup>

Velmi zajímavou sociální sítí je LinkedIn. Ta totiž sleduje hlavní cíl zvýšit možné uplatnění konkrétní osoby v rámci pracovního trhu. Uživatelé tu mohou zveřejnit svůj životopis, vzájemně si zde sdělují rovněž svoje zkušenosti s různými společnostmi. Na této síti bývají přístupné i rozličné zájmové skupiny, ve kterých mezi sebou uživatelé konfrontují své zkušenosti a zabývají se novinkami z daného oboru.<sup>37</sup>

---

<sup>33</sup> BEDNÁŘ, V. *Marketing na sociálních sítích: prosad'te se na Facebooku a Twitteru*. Brno 2011, s. 35.

<sup>34</sup> JANOUC, V. *Internetový marketing: prosad'te se na webu a sociálních sítích*. Brno 2010, s. 241.

<sup>35</sup> *Instagram*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://www.instagram.com/>.

<sup>36</sup> *Twitter*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://twitter.com/>.

<sup>37</sup> *LinkedIn*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://cz.linkedin.com/>.

Některé sociální sítě v průběhu času ztratily svoji oblibu a zanikly. Příkladem může být česká sociální síť Spolužáci.cz, jež byla určena k tomu, aby se zde mohli kontaktovat bývalí i současní spolužáci. Navzdory oblibě u starší generace, které kupříkladu Facebook tolik nevyužívá, došlo nedávno k jejímu zrušení.

V dnešní době strmě roste popularita Youtube.com. Je to hlavně zásluhou toho, že tu jde publikovat streamovaná videa a vlogy. Zatímco v minulosti oblíbené blogy, které byly uveřejňovány na webových stránkách, dnes ustupují do pozadí, vlogy jsou stále běžnější záležitostí. Právě Youtube.com je velmi frekventovanou sítí i s ohledem na šikanu mezi studenty, když zde zveřejňují šikanování svých spolužáků. Na některých videích dochází nejen k šikanování a zesměšňování spolužáků, ale dokonce i učitelů.<sup>38</sup>

### 2.3 Rizika sociálních sítí

Sociální sítě jsou spojeny i s celou řadou potenciálních rizik, které budou v práci zmíněny. Jedním z nejčastěji se vyskytujících je netolismus, kterým se v širší souvislosti míní závislostní chování na všech virtuálních drogách. K typickým projevům netolismu patří neschopnost stanovit si začátek a konec aktivit na internetu, nemocní postupně rezignují na jiné činnosti a zájmy. Netolismus sestává podobně jako další závislosti z prvků jako změny nálady, tolerance, odvykací symptomy nebo relaps.<sup>39</sup>

Jiným rizikem je kyberšikana, jejíž definice existuje téměř nepřeberné množství. Kyberšikana mívá souvislost s obyčejnou šikanou, kde shoda může být i 85 %. Z toho lze vyvodit, že u obětí šikany je pravděpodobné, že budou i obětí kyberšikany, což platí také naopak. K precizním definicím patří ta, jež kyberšikanu vnímá jako kolektivní označení forem šikany, jež se uskutečňují prostřednictvím elektronických médií, mezi něž lze počítat internet nebo mobilní telefony, které mají cíl, jímž je úmyslné agresivní poškození uživatele konkrétního média. U kyberšikany je možné stejně jako u šikany sledovat opakování chování a nevyrovnanost sil mezi agresorem a obětí.<sup>40</sup>

---

<sup>38</sup> Youtube.com. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z: <https://www.youtube.com/>.

<sup>39</sup> Netolismus. Průvodce online závislostmi. [online] [15. 4. 2019] Dostupné z: <http://www.netolismus.cz/>.

<sup>40</sup> ČERNÁ, A. (ed.) Kyberšikana. Průvodce novým fenoménem. Praha 2013, s. 20.

Kyberšikana na sociálních sítích se zakládá hlavně na projevech psychické šikany, k nimž lze počítat dehonestování, provokování, ale také vyhrožování. Kopecký se Szotkowskim zmínili ve své práci typy kyberšikany, jež jsou zásluhou existence sociálních sítí velmi účinné. Jedná se o zveřejňování ponižujících záznamů a fotografií, pomlouvání, ztrapňování za použití falešných profilů a s tím spojené krádeže identity, provokování i útoky na uživatele v průběhu online komunikace, zveřejňování cizích tajemství s cílem uškodit oběti, do kyberšikany lze počítat i vyloučení z virtuální komunity.<sup>41</sup>

Poněkud jiným typem rizika je kybergrooming, jímž se rozumí vydávání za jinou osobu pomocí internetu, čímž chce dotyčný docílit osobního setkání s konkrétní osobou. To má za cíl sexuální obtěžování, pohlavní zneužití či manipulaci s dítětem. Tato činnost se řadí do kategorie zneužívání dětí. Obětí kybergroomingi jsou zpravidla děti mezi 11-17 rokem.<sup>42</sup>

Sociální sítě rozhodně neovlivňují život dospívajících jen negativně, ale mohou být spojeny i s celou řadou pozitivních jevů. Je ovšem třeba, aby dospívající disponovali dostatečným množstvím informací o tom, jaká rizika jsou s užíváním sociálních sítí spojena. Prevence je totiž podle mého názoru mnohem efektivnější a levnější než případné náklady spojené s odstraňováním následků rizikového chování.

---

<sup>41</sup> KOPECKÝ, K., SZOTKOWSKI, R. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*, Olomouc 2015, s. 18.

<sup>42</sup> KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. *Rizika virtuální komunikace: příručka pro učitele a rodiče*, 2010. [online] [2. 3. 2019] Dostupné z: [https://www.zsmalse.cz/phprs/storage/enebezpeci\\_a5\\_3.pdf](https://www.zsmalse.cz/phprs/storage/enebezpeci_a5_3.pdf), s. 14-22.

## **II. PRAKTICKÁ ČÁST**

### 3 METODOLOGIE VÝZKUMU

V praktické části bakalářské práce byl proveden kvantitativní výzkum probíhající v březnu 2019. Pro sběr dat byl vytvořen nestandardizovaný anonymní dotazník, který obsahoval 27 otázek. Respondenti byli žáci sedmých až devátých tříd ze tří základních škol. Pro sběr dat bylo využito více typů vlastních otázek. Otázky byly uzavřené dichotomické (č. 6, 15, 19, 27), uzavřené výběrové (č. 1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26) a polouzavřené (č. 5, 18).

#### 3.1 Výzkumné otázky

V praktické části byly stanoveny tyto výzkumné otázky:

1. Kolik času tráví respondenti na sociálních sítích?
2. Jaké sociální sítě respondenti nejčastěji využívají?
3. Znájí respondenti osobně všechny osoby, se kterými komunikují na soc. sítích?
4. Jsou respondenti ochotni sdílet osobní informace na sociálních sítích?
5. Chovají se dívky na sociálních sítích rizikověji než chlapci?

#### 3.2 Cíle výzkumu

Hlavním cílem výzkumu je zmapování výskytu rizikového chování na sociálních sítích u žáků 7. až 9. tříd základních škol ve městě Kroměříž, tedy dětí ve věku 13-15 let. K dosažení výzkumného cíle použiji kvantitativní výzkumnou strategii.

Mezi dílní cíle patří:

1. Zjistit, kolik času tráví žáci 7. až 9. tříd základních škol na sociálních sítích (otázky č. 1, 3).
2. Zjistit, které sociální sítě žáci nejčastěji využívají (otázka č. 2, 4).
3. Zjistit, zda žáci na sociálních sítích komunikují s lidmi, které osobně neznají (otázky č. 15, 16, 22, 25, 26).
4. Zjistit, jaké osobní informace o sobě žáci na internetu uvádějí (otázky č. 6, 10, 11, 24, 26).
5. Zjistit, zda existují rozdíly mezi rizikovým chováním chlapců a dívek (otázka č. 6, 9, 10, 12, 13, 15, 16, 21, 22, 24).



### 3.3 Výzkumná metoda

Pro výzkum byla zvolena forma kvantitativního výzkumu. Sběr dat byl proveden metodou dotazníkového šetření. Dotazník patří mezi nejfrekventovanější metodu zjišťování údajů během krátkého časového úseku od vysokého počtu dotázaných, což zajišťuje větší míru věrohodnosti výzkumu. Tento způsob výzkumu umožňuje snadné kladení písemných otázek a získávání odpovědí od respondentů. Mezi výhody dotazníkového šetření patří jeho anonymita, která může přimět respondenty k větší otevřenosti. V úvodu dotazníku jsou stručné instrukce pro správné vyplnění dotazníku. Dotazník je tvořen 27 otázkami.

### 3.4 Výzkumný vzorek

Výzkumný vzorek kvantitativního šetření tvořil záměrně vybraný vzorek respondentů/žáků 7. – 9. tříd tří základních škol ve městě Kroměříž (ZŠ Komenského, ZŠ Oskol, ZŠ Zachar). V každé škole proběhlo dotazníkové šetření vždy v jedné sedmé, osmé a deváté třídě. Jednalo se tedy o dospívající děti ve věku 13-15 let, kteří jsou v současné době úzce spjati s internetem a využíváním sociálních sítí. Vzhledem k věku a vývojovým specifikům období adolescence je tato skupina zároveň velmi ohrožená riziky virtuálního prostoru.

Ve vybraných třídách kroměřížských základních škol bylo rozdáno celkem 252 dotazníků. Z toho 36 dotazníků muselo být vyřazeno z důvodu, že nebyly řádně vyplněny. Ke zpracování dat bylo tedy použito celkem 216 dotazníků, z toho 114 dotazníků od dívek a 102 dotazníků od chlapců.

### 3.5 Metoda zpracování dat

Zpracování dat bylo provedeno v programu Microsoft Excel. Jelikož se jedná o popisný výzkumný problém, byla použita čárkovací metoda. Získaná data jsou roztríděna zvlášť na dívky a na chlapce a dále zpracována do tabulek a grafů.

## 4 ANALÝZA A INTERPRETACE VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ

### 4.1 Tabulky a grafy

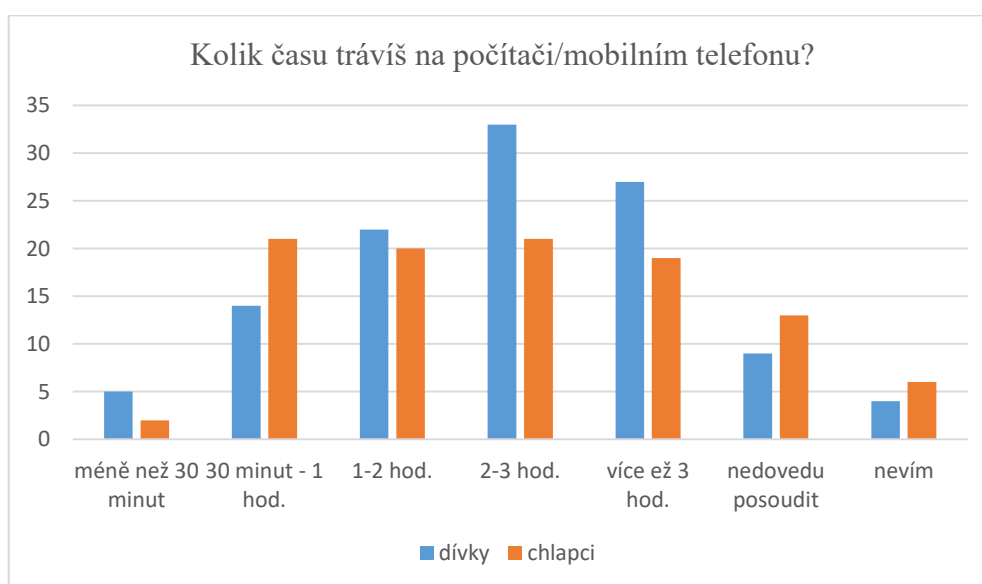
V tabulkách jsou uvedeny absolutní četnosti a relativní četnosti vždy za dívky a za chlapce a součet za všechny respondenty. Celkové absolutní četnosti jsou pro názornost rovněž zobrazeny v grafech.

#### Otázka č. 1 – Kolik času trávíš na počítači/mobilním telefonu

Nejvíce dospívajících (25%) tráví na počítačích či mobilních telefonech dvě a tři hodiny denně, naopak méně než třicet minut pak 3,2% z dotazovaných.

Otázka č. 1	dívky	dívky v %	chlapci	chlapci v %	celkem	celkem %
méně než 30 minut	5	4,4%	2	2,0%	7	3,2%
30 minut - 1 hod.	14	12,3%	21	20,6%	35	16,2%
1-2 hod.	22	19,3%	20	19,6%	42	19,4%
2-3 hod.	33	28,9%	21	20,6%	54	25,0%
více než 3 hod.	27	23,7%	19	18,6%	46	21,3%
nedovedu posoudit	9	7,9%	13	12,7%	22	10,2%
nevím	4	3,5%	6	5,9%	10	4,6%
Celkem	114	100,0%	102	100,0%	216	100,0%

Tabulka 1: Čas trávený na počítači/mobilním telefonu



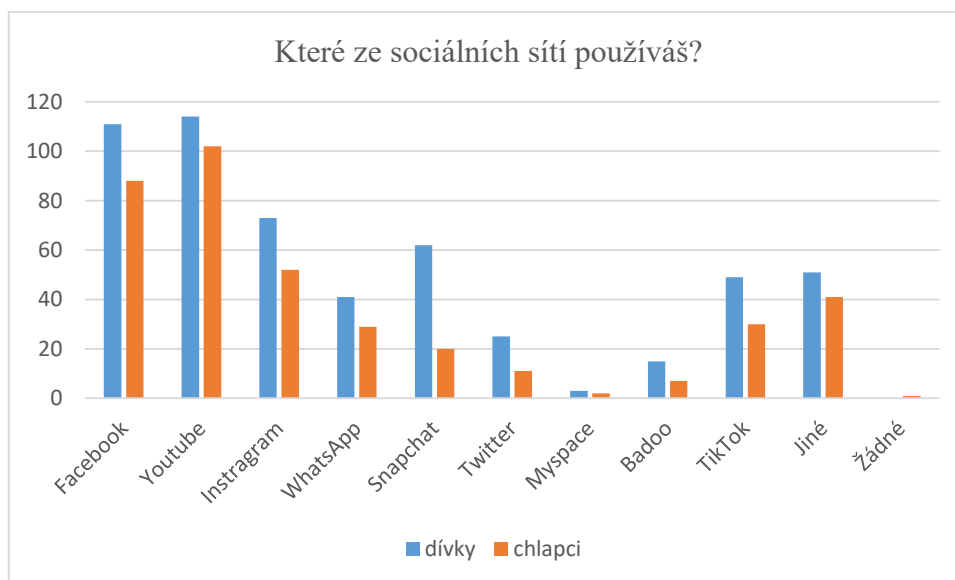
Graf 1: Čas trávený na počítači/mobilním telefonu

**Otázka č. 2 – Kterou se sociálních sítích používáš (můžeš zvolit i více odpovědí)**

Bylo zjištěno, že dospívající nejvíce používají síť Youtube (100% dívek a 99% chlapců), dále Facebook (97% dívek a 86% chlapců). Na třetím místě je uveden Instagram (dívkky 64% a chlapci 51%). Nejméně využívanou sítí je Myspace (dívkky 3% a chlapci 2%). Pouze jeden respondent – chlapec – uvedl, že nepoužívá žádnou sociální síť (jako důvod uvedl „nebaví mě to“).

Otázka č. 2	dívky	%	chlapci	%
Facebook	111	97%	88	86%
Youtube	114	100%	101	99%
Instagram	73	64%	52	51%
WhatsApp	41	36%	29	28%
Snapchat	62	54%	20	20%
Twitter	25	22%	11	11%
Myspace	3	3%	2	2%
Badoo	15	13%	7	7%
TikTok	49	43%	30	29%
Jiné	51	45%	41	40%
Žádné	0	0%	1	1%

Tabulka 2: Druhy používaných sítí



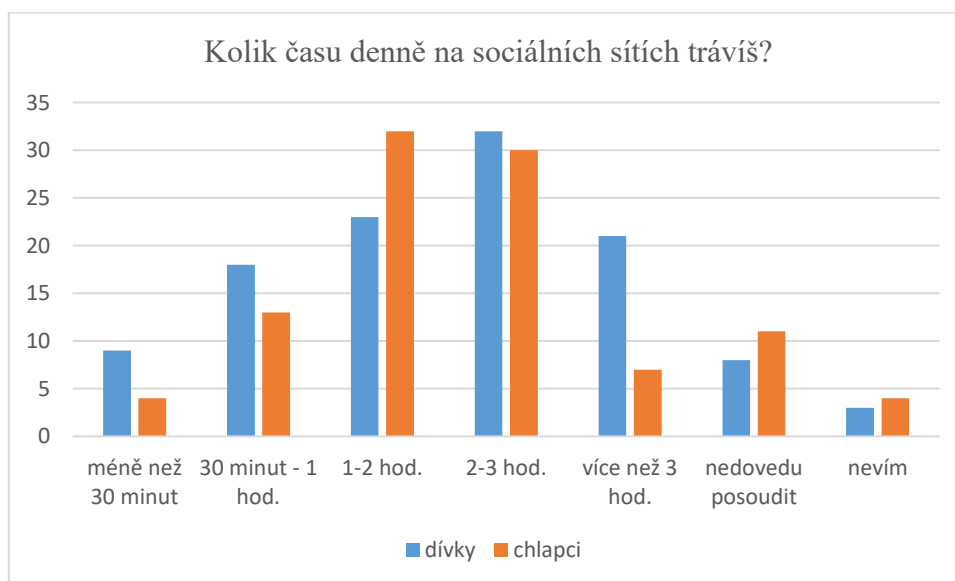
Graf 2: Druhy používaných sítí

**Otázka č. 3 – Kolik času denně na sociálních sítích trávíš?**

Nejvíce dospívajících (29%) tráví na sociálních sítích 2 až 3 hodiny denně, naopak méně než třicet minut pak 6% z dotazovaných. Strávený čas na sociálních sítích nedovede posoudit celkem 9% dospívajících.

Otázka č. 3	dívky	%	chlapci	%	celkem	%
méně než 30 minut	9	8%	4	4%	13	6%
30 minut - 1 hod.	18	16%	13	13%	31	14%
1-2 hod.	23	20%	32	32%	55	26%
2-3 hod.	32	28%	30	30%	62	29%
více než 3 hod.	21	18%	7	7%	28	13%
nedovedu posoudit	8	7%	11	11%	19	9%
nevím	3	3%	4	4%	7	3%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 3: Čas trávený na sociálních sítích



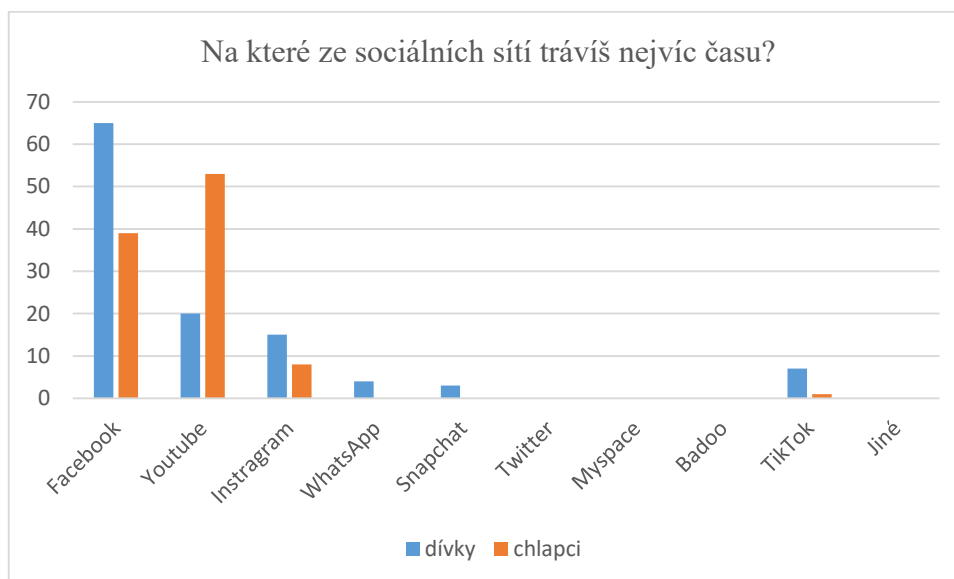
Graf 3: Čas trávený na sociálních sítích

**Otázka č. 4 – Na které ze sociálních sítí trávíš nejvíce času?**

Dívky nejčastěji tráví čas na sociální síti Facebook (57%), chlapci nejvíce používají sociální síť Youtube (52%).

Otázka č. 4	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
Facebook	65	57%	39	39%	104	48%
Youtube	20	18%	53	52%	73	34%
Instagram	15	13%	8	8%	23	11%
WhatsApp	4	4%	0	0%	4	2%
Snapchat	3	3%	0	0%	3	1%
Twitter	0	0%	0	0%	0	0%
Myspace	0	0%	0	0%	0	0%
Badoo	0	0%	0	0%	0	0%
TikTok	7	6%	1	1%	8	4%
Jiné	0	0%	0	0%	0	0%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 4: Síť, na které tráví nejvíce času



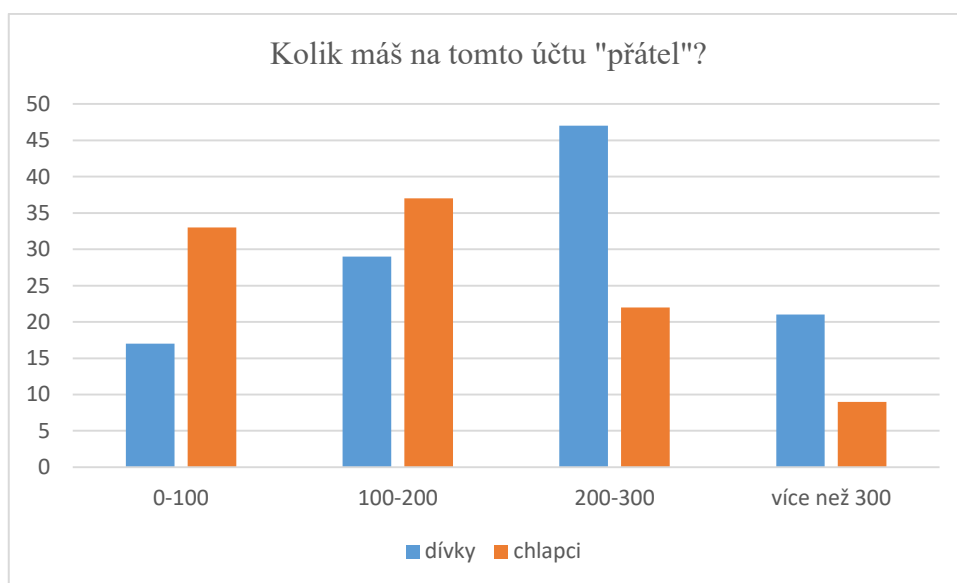
Graf 4: Síť, na které tráví nejvíce času

**Otázka č. 5 – Kolik máš na tomto účtu „přátel“?. Uveď přibližný počet.**

Z dotazovaných dívek uvedlo 41%, že má na nimi nejpoužívanější sociální síti 200-300 přátel. Zatímco 37% chlapců uvedlo, že má 100-200 přátel. Z celkového souboru respondentů má 23 % méně než 100 přátel a 14% více než 300 přátel na nimi nejpoužívanější sociální síti.

Otázka č. 5	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
0-100	17	15%	33	33%	50	23%
100-200	29	25%	37	37%	66	31%
200-300	47	41%	22	22%	69	32%
více než 300	21	18%	9	9%	30	14%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 5: Počet přátel na nejužívanější síti



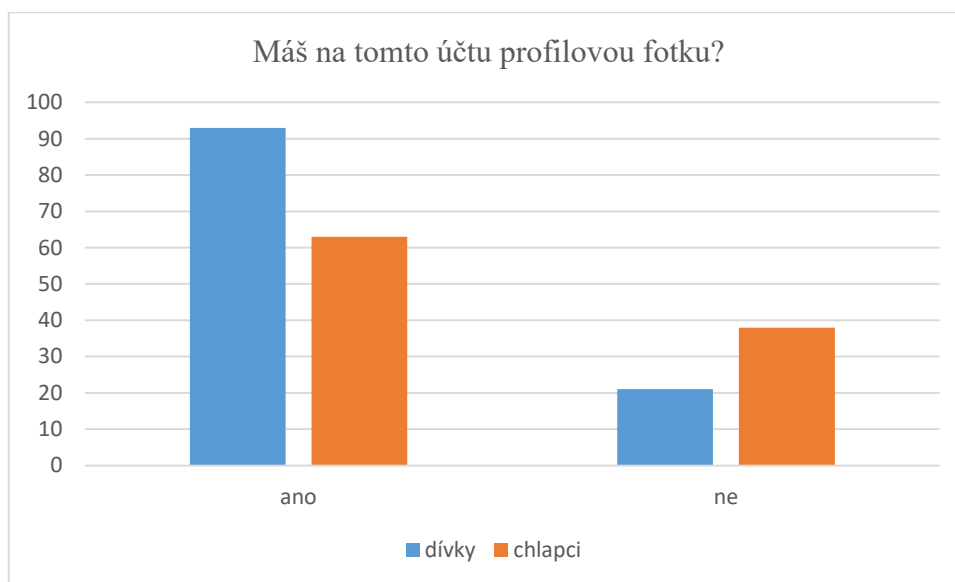
Graf 5: Počet přátel na nejužívanější síti

**Otázka č. 6 – Máš na tomto účtu profilovou fotku?**

Celkem 73% dotazovaných dospívajících má na svém nejpoužívanějším účtu zveřejněnou profilovou fotku, z toho 82% dívek a 62% chlapců.

Otázka č. 6	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	93	82%	63	62%	156	73%
ne	21	18%	38	38%	59	27%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 6: Profilová fotka na účtu



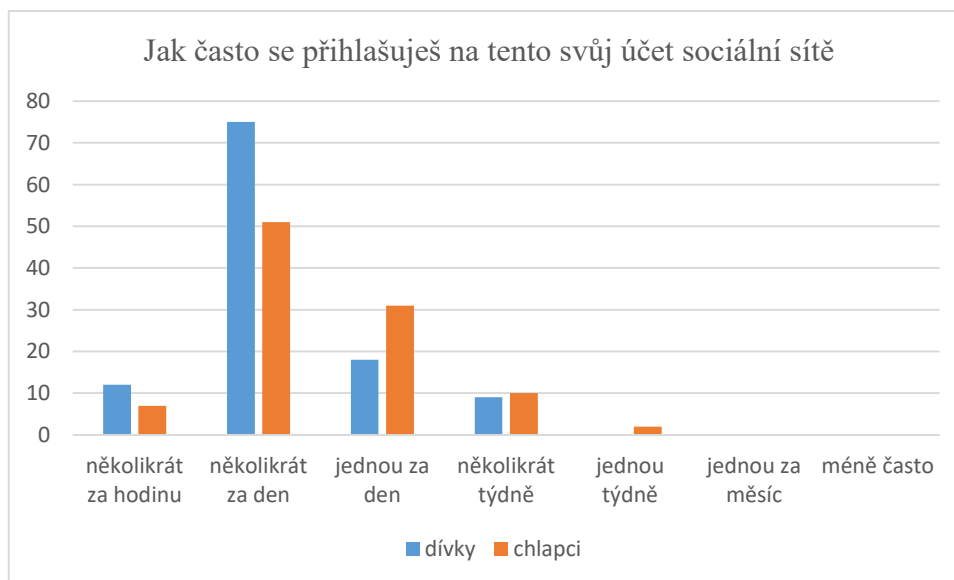
Graf 6: Profilová fotka na účtu

**Otázka č. 7 – Jak často se připojuješ na tento svůj účet sociální sítě?**

Na otázku č. 7 odpovědělo 59% respondentů, že se na nejoblíbenější účet sociální sítě připojují několikrát za den (66% dívek a 50% chlapců). Nikdo z dotazovaných se nepřipojuje jednou za jednou za měsíc či méně, pouze 1% respondentů se připojuje jednou týdně.

Otázka č. 7	dívky	%	chlapci	%	celkem	%
několikrát za hodinu	12	11%	7	7%	19	9%
několikrát za den	75	66%	51	50%	126	59%
jednou za den	18	16%	31	31%	49	23%
několikrát týdně	9	8%	10	10%	19	9%
jednou týdně	0	0%	2	2%	2	1%
jednou za měsíc	0	0%	0	0%	0	0%
méně často	0	0%	0	0%	0	0%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 7: Frekvence připojování na účet



Graf 7: Frekvence připojování na účet

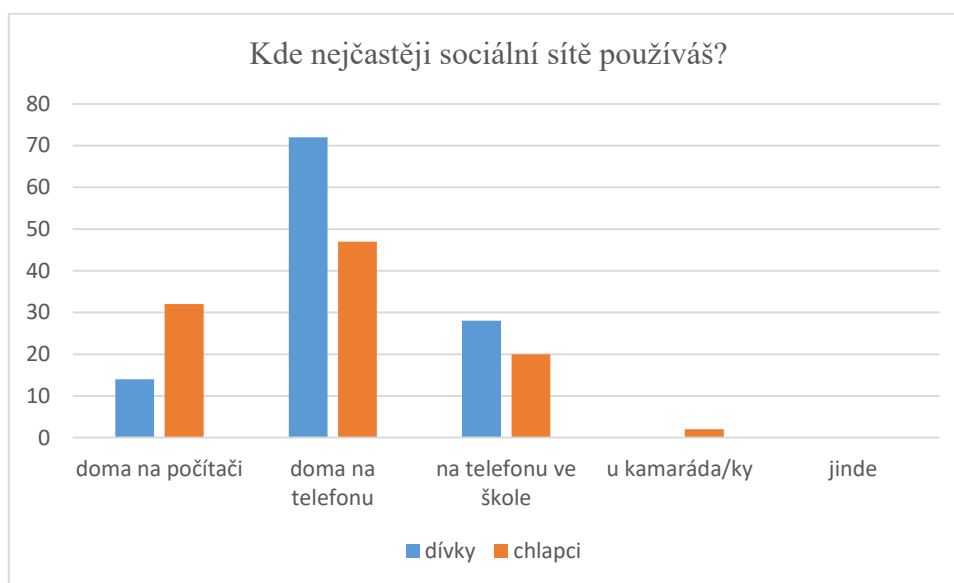


**Otázka č. 8 – Kde nejčastěji sociální sítě používáš?**

Dospívající nejčastěji sociální sítě používají doma na svém telefonu (55%), ve škole se připojuje 22% dotazovaných.

Otázka č. 8	dívky	dívky %	chlapci	chlapci%	celkem	celkem %
doma na počítači	14	12%	32	32%	46	21%
doma na telefonu	72	63%	47	47%	119	55%
na telefonu ve škole	28	25%	20	20%	48	22%
u kamaráda/ky	0	0%	2	2%	2	1%
jinde	0	0%	0	0%	0	0%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 8: Místo nejčastějšího používání sociálních sítí



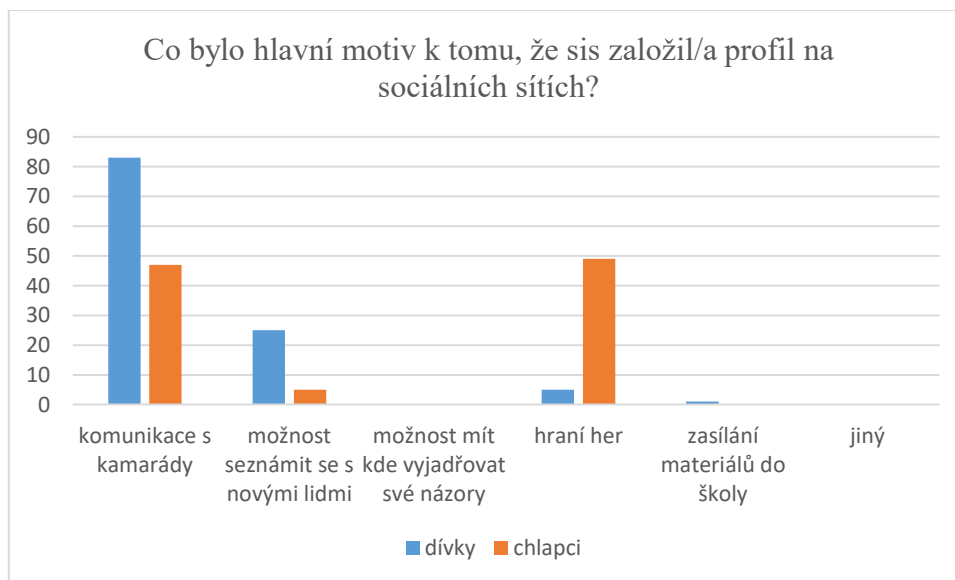
Graf 8: Místo nejčastějšího používání sociálních sítí

**Otázka č. 9 – Co bylo hlavní motiv k tomu, že sis založil/a profil na sociální síti?**

Komunikace s kamarády byla hlavním motivem pro založení profilu na sociální síti pro 60% dospívajících (73% dívek a 47% chlapců). Dívky (22%) na rozdíl od chlapců (5%) si také častěji zakládají profil z důvodu možnosti seznámit se s novými lidmi. Chlapce (49%) naopak vede k založení profilu možnost hraní her, zatímco u dívek je to pouze 4%.

Otázka č. 9	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
komunikace s kamarády	83	73%	47	47%	130	60%
možnost seznámit se s novými lidmi	25	22%	5	5%	30	14%
možnost mít kde vyjadřovat své názory	0	0%	0	0%	0	0%
hraní her	5	4%	49	49%	54	25%
zasílání materiálů do školy	1	1%	0	0%	1	0%
jiný	0	0%	0	0%	0	0%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 9: Hlavní motiv k založení profilu



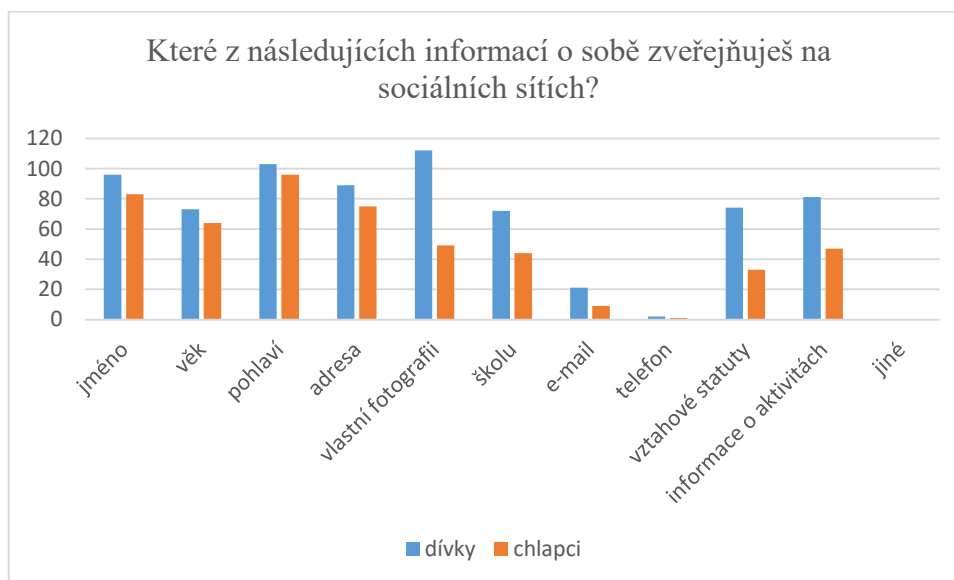
Graf 9: Hlavní motiv k založení profilu

**Otázka č. 10 – Které z následujících informací o sobě zveřejňuješ na sociálních sítích?**

Informace o pohlaví zveřejňuje 90% dívek a 95% chlapců, jméno uvádí 84% dívek a 82% chlapců. Adresu (město, ve kterém žijí) zveřejňuje 78% dívek a 74% chlapců. Naopak telefon sděluje pouze 2% dívek a 1% chlapců. Zajímavé je, že fotografii uveřejňuje 98% dívek a 49% chlapců.

Otázka č. 10	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %
jméno	96	84%	83	82%
věk	73	64%	64	63%
pohlaví	103	90%	96	95%
adresa	89	78%	75	74%
vlastní fotografii	112	98%	49	49%
školu	72	63%	44	44%
e-mail	21	18%	9	9%
telefon	2	2%	1	1%
vztahové statuty	74	65%	33	33%
informace o aktivitách	81	71%	47	47%
jiné	0	0%	0	0%

Tabulka 10: Zveřejňované osobní informace



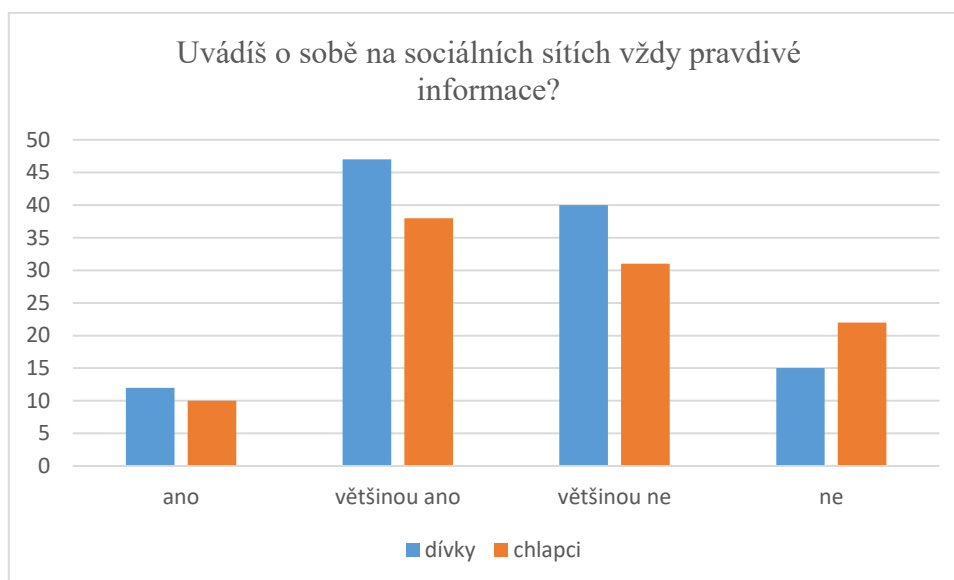
Graf 10: Zveřejňované osobní informace

**Otázka č. 11 – Uvádíš o sobě na sociálních sítích vždy pravdivé informace?**

Na otázku č. 11 odpovědělo 40% všech dotazovaných, že většinou o sobě uvádějí na sociálních sítích pravdivé informace. Pouze 10% dospívajících skutečně vždy uvádí pravdivé informace, zatímco 17% nikdy. Rozdíly mezi dívkami a chlapci se v této položce neprokázaly.

Otázka č. 11	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	12	11%	10	10%	22	10%
většinou ano	47	41%	38	38%	85	40%
většinou ne	40	35%	31	31%	71	33%
ne	15	13%	22	22%	37	17%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 11: Pravdivost zveřejňovaných informací*



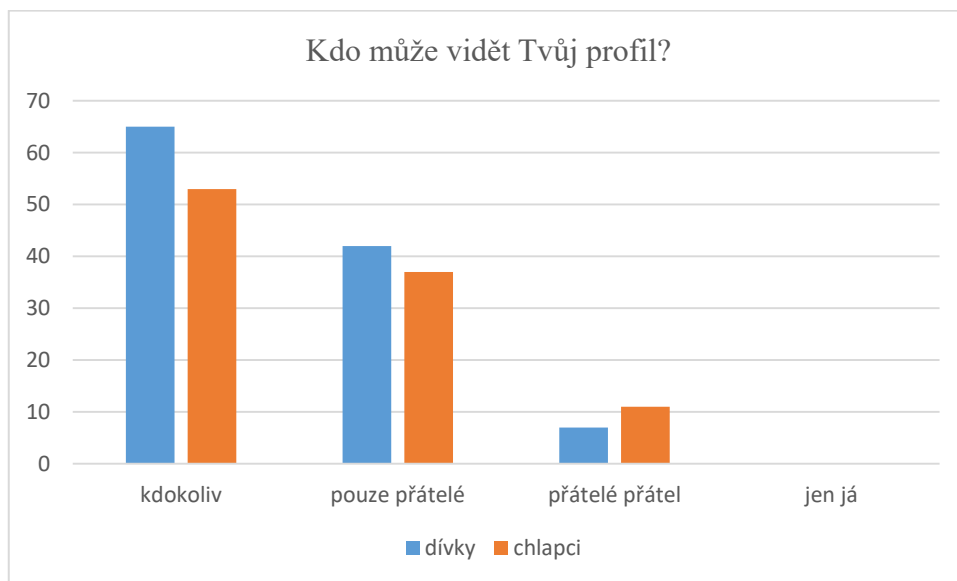
*Graf 11: Pravdivost zveřejňovaných informací*

**Otázka č. 12 – Kdo může vidět Tvůj profil?**

Na sociálních sítích má veřejně přístupný profil 55% (57% dívek a 52% chlapců) respondentů. Žádný z respondentů neodpověděl, že jeho profil může vidět jen on sám.

Otázka č. 12	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
kdokoliv	65	57%	53	52%	118	55%
pouze přátelé	42	37%	37	37%	79	37%
přátelé přátel	7	6%	11	11%	18	8%
jen já	0	0%	0	0%	0	0%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 12: Zveřejnění profilu*



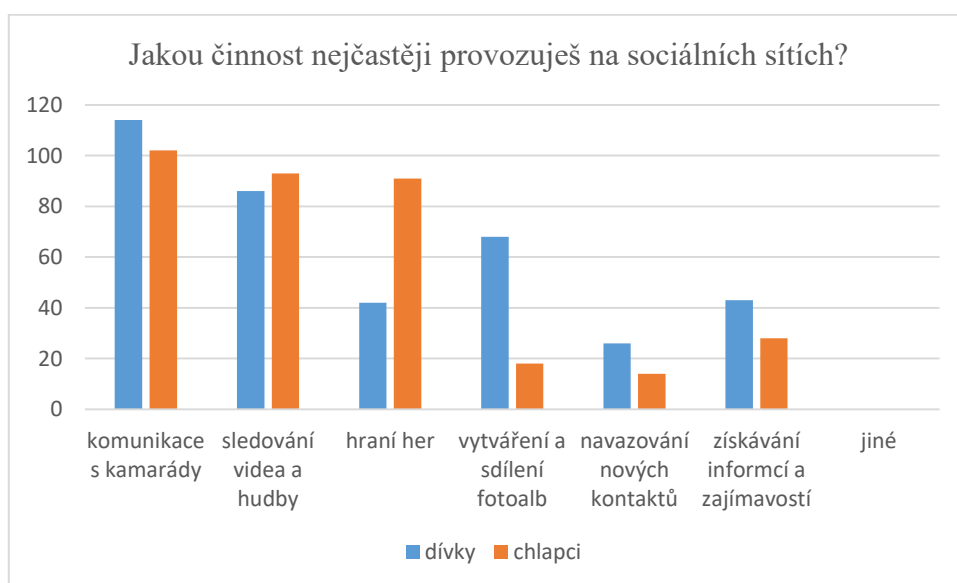
*Graf 12: Zveřejnění profilu*

**Otázka č. 13 – Jakou činnost nejčastěji provozuješ na sociálních sítích? (vyber max. tři odpovědi)**

Všichni dotazovaní dospívající využívají sociální sítě pro komunikaci s kamarády, je tomu tak u dívek i u chlapců. Druhou nejčastější činností je sledování videa a hudby (75% dívek, 92% chlapců). Chlapci (90%) se výrazně více než dívky (37%) věnují hraní her, naopak dívky (60%) preferují vytváření a sdílení fotoalb, čemuž se věnuje pouze 18% chlapců.

Otázka č. 13	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %
komunikace s kamarády	114	100%	101	100%
sledování videa a hudby	86	75%	93	92%
hraní her	42	37%	91	90%
vytváření a sdílení fotoalb	68	60%	18	18%
navazování nových kontaktů	26	23%	14	14%
získávání informací a zajímavostí	43	38%	28	28%
jiné	0	0%	0	0%

*Tabulka 13: Nejčastěji provozované činnosti na sítích*



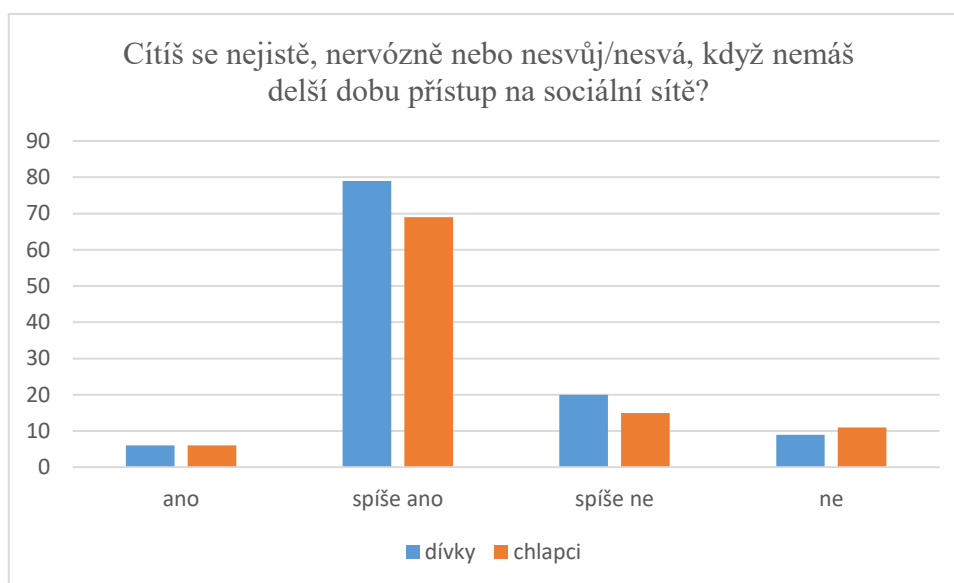
*Graf 13: Nejčastěji provozované činnosti na sítích*

### Otázka č. 14 – Cítíš se nejistě, nervózně nebo nesvůj/nesvá, když nemáš delší dobu přístup na sociální síť?

Na otázku č. 14 odpovědělo „spíše ano“ celkem 69% dotazovaných, přičemž v tomto nesou rozdíl mezi děvčaty a chlapci. Pouze 9% oslovených uvedlo, že necítí nervozitu, když nemají delší dobu přístup na sociální síť.

Otázka č. 14	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	6	5%	6	6%	12	6%
spíše ano	79	69%	69	68%	148	69%
spíše ne	20	18%	15	15%	35	16%
ne	9	8%	11	11%	20	9%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 14: Negativní emoce při nedostupnosti sociálních sítí



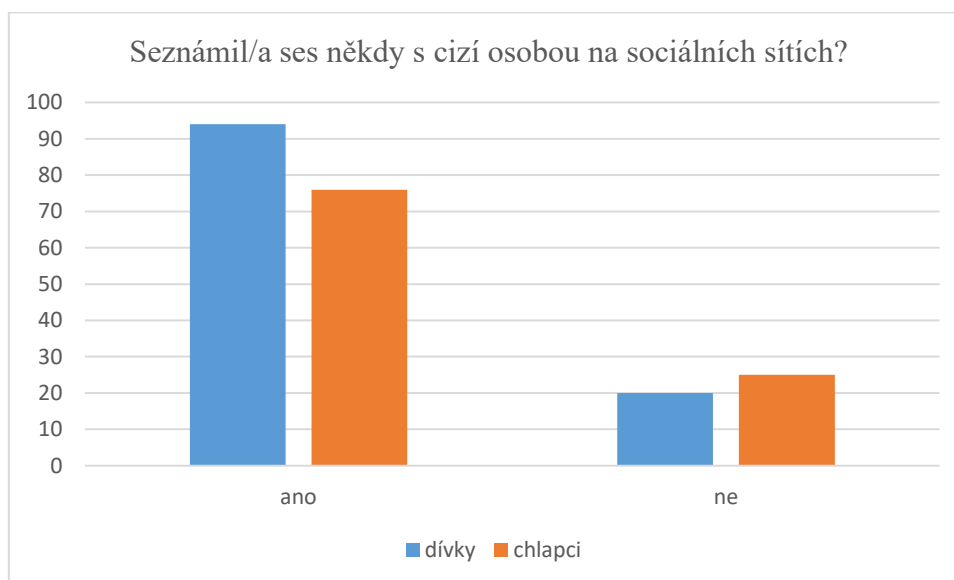
Graf 14: Negativní emoce při nedostupnosti sociálních sítí

**Otázka č. 15 – Seznámil/a ses někdy s cizí osobou na sociálních sítích?**

Na sociálních sítích se někdy seznámilo s cizí osobou 79% ze všech respondentů výzkumu. Kladně odpovědělo o 82% dívek a 75% chlapců. Ze získaných dat nejsou patrné výrazné rozdíly mezi dívkami a chlapci.

Otázka č. 15	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	94	82%	76	75%	170	79%
ne	20	18%	25	25%	45	21%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 15: Seznámení s cizí osobou*



*Graf 15: Seznámení s cizí osobou*

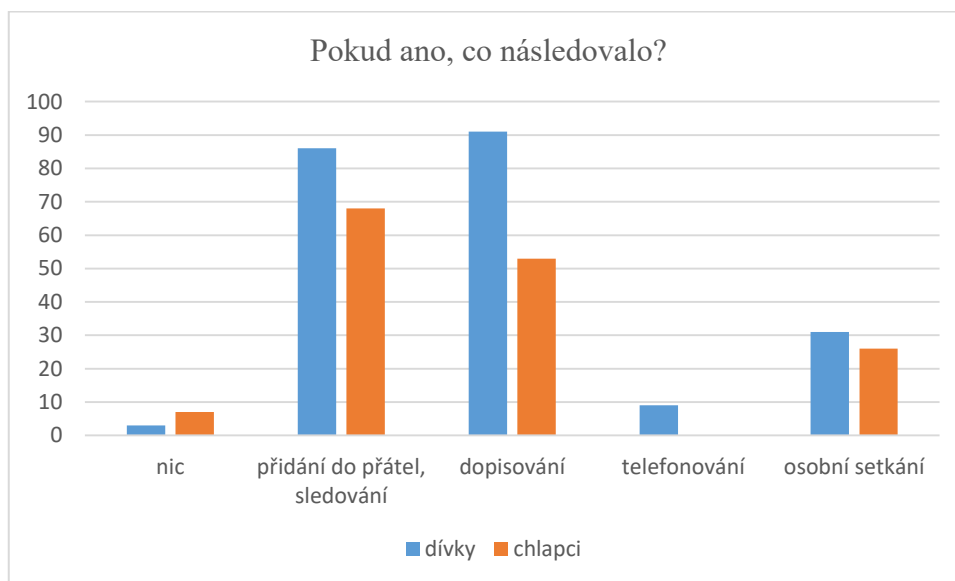


**Otázka č. 16 – Pokud ano, co následovalo? (můžeš zvolit více odpovědí)**

V případě seznámení s cizí osobou následovala u 80% dívek dopisování, u 75% dívek přidání do přátel. U chlapců následovalo nejčastěji přidání do přátel (67%) a dopisování (52%). Osobní setkání s cizí osobou následovalo u 27% dívek a 26% chlapců.

Otázka č. 16	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %
nic	3	3%	7	7%
přidání do přátel, sledování	86	75%	68	67%
dopisování	91	80%	53	52%
telefonování	9	8%	0	0%
osobní setkání	31	27%	26	26%

*Tabulka 16: Aktivity po seznámení s cizí osobou*



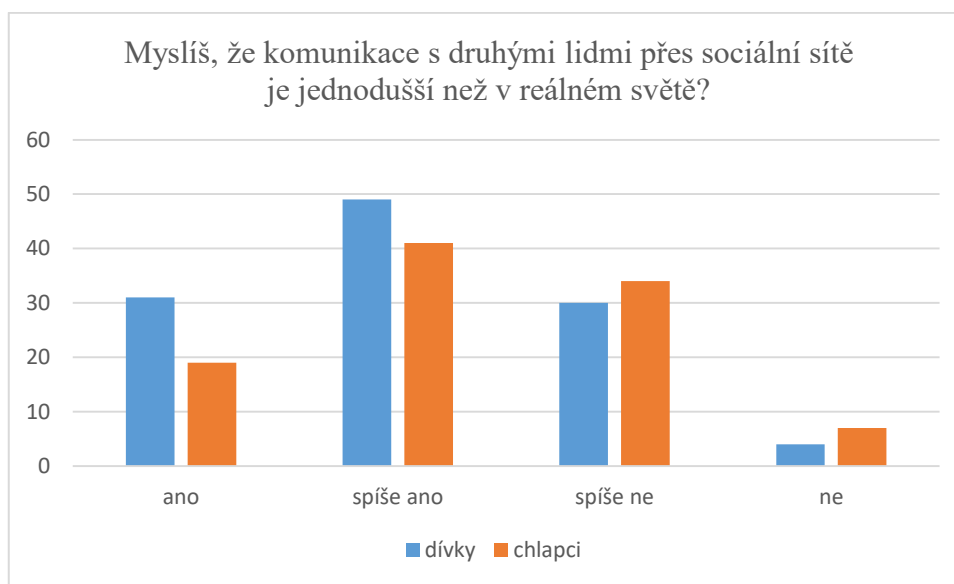
*Graf 16: Aktivity po seznámení s cizí osobou*

**Otázka č. 17 – Myslíš, že komunikace s druhými lidmi přes sociální sítě je jednodušší než v reálném světě?**

Ze získaných dat od dospívajících vyšlo najevo, že 42% z nich považuje komunikaci přes sociální sítě jednodušší než v reálném světě. Tento názor nesdílí 5% dotazovaných.

Otázka č. 17	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	31	27%	19	19%	50	23%
spíše ano	49	43%	41	41%	90	42%
spíše ne	30	26%	34	34%	64	30%
ne	4	4%	7	7%	11	5%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 17: Srovnání komunikace přes sítě a v reálném světě*



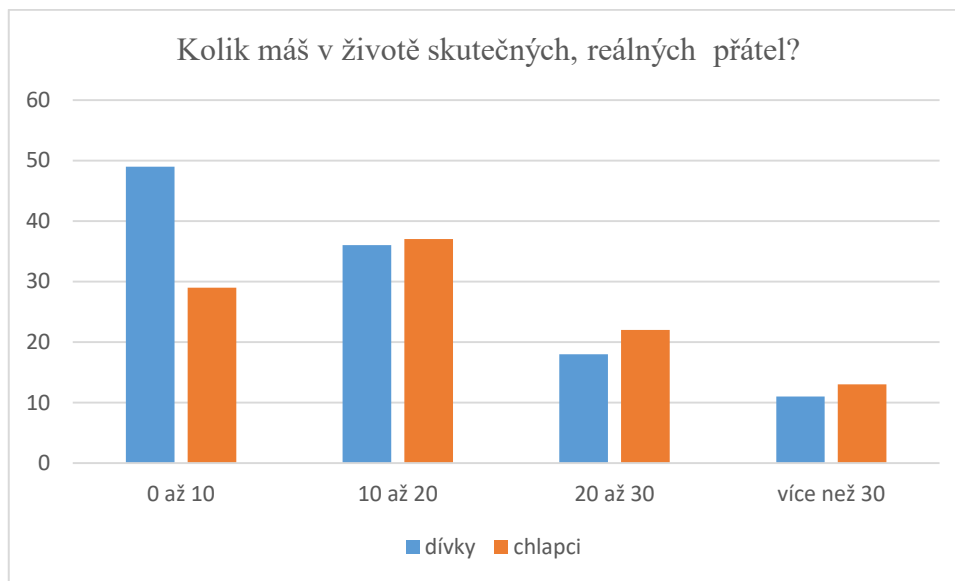
*Graf 17: Srovnání komunikace přes sítě a v reálném světě*

**Otázka č. 18 – Kolik máš v životě skutečných, reálných přátel? Uveď počet:**

Celkem 36% dotázaných uvedlo, že mají 1 až 10 skutečných přátel. Chlapci uvedli tuto položku ve 29% případů, dívky ve 43% případů. Více než 30 skutečných přátel má dle výsledků výzkumu 11% dotázaných.

Otázka č. 18	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
1 až 10	49	43%	29	29%	78	36%
10 až 20	36	32%	37	37%	73	34%
20 až 30	18	16%	22	22%	40	19%
více než 30	11	10%	13	13%	24	11%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 18: Počet reálných přátel*



*Graf 18: Počet reálných přátel*

**Otázka č. 19 – Dokážeš si představit trávit několik dní bez možnosti přístupu na internet?**

Několik dní bez přístupu na internet si nedokáže představit 73% dotazovaných dospívajících, z toho 82% dívek a 63% chlapců.

Otázka č. 19	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	21	18%	37	37%	58	27%
ne	93	82%	64	63%	157	73%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 19: Potřeba přístupu na internet*



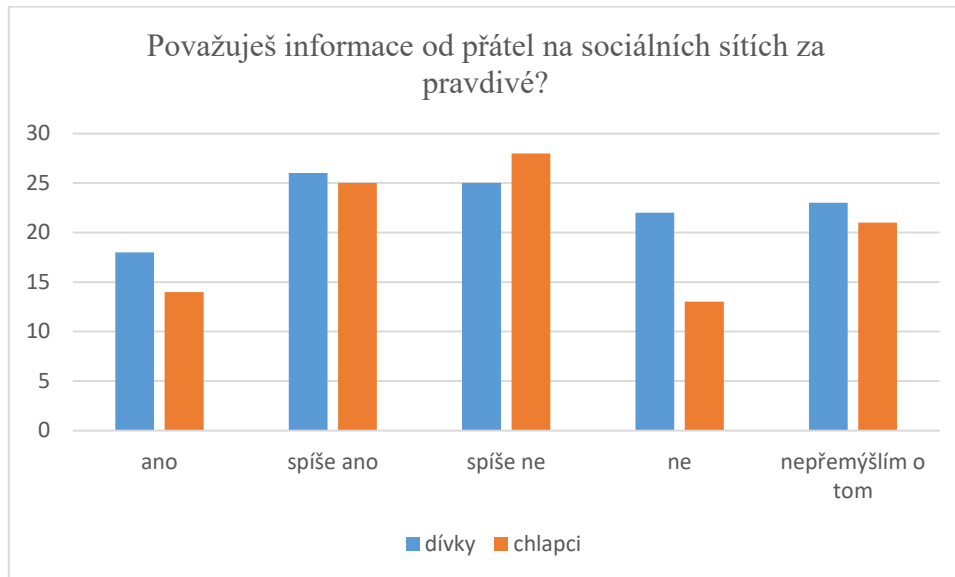
*Graf 19: Potřeba přístupu na internet*

**Otázka č. 20 – Považuješ informace od přátel na sociálních sítích za pravdivé?**

Celkem 25% dotazovaných odpovědělo, že informace od přátel na sociálních sítích spíše nepovažuje za pravdivé, 20% o tomto vůbec nepřemýšlí. Informacím přátel důvěřuje 15% respondentů.

Otázka č. 20	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	18	16%	14	14%	32	15%
spíše ano	26	23%	25	25%	51	24%
spíše ne	25	22%	28	28%	53	25%
ne	22	19%	13	13%	35	16%
nepřemýšlím o tom	23	20%	21	21%	44	20%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 20: Posuzování pravdivosti informací na sítích*



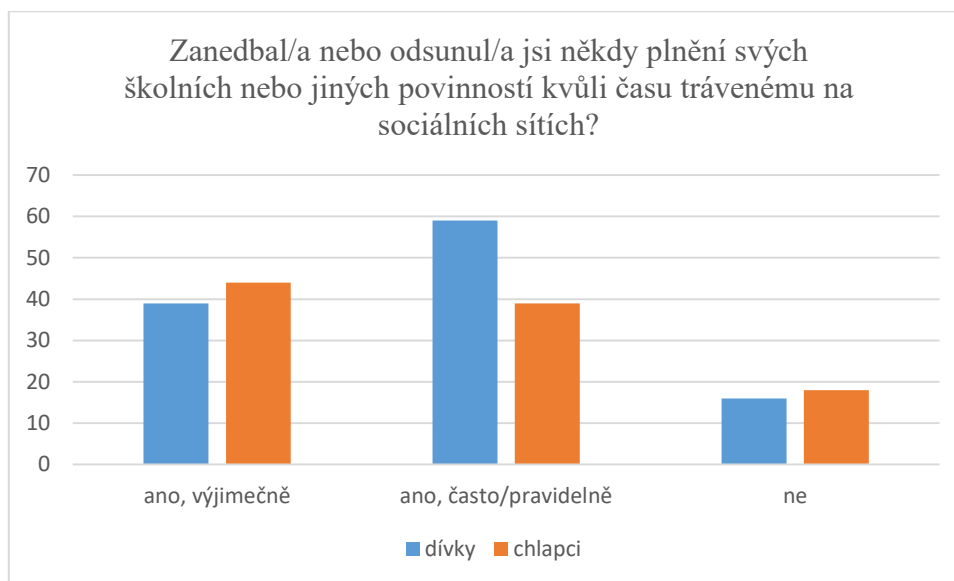
*Graf 20: Posuzování pravdivosti informací na sítích*

**Otázka č. 21 – Zanedbal/a nebo odsunul/a jsi někdy plnění svých školních nebo jiných povinností kvůli času trávenému na sociálních sítích?**

Zanedbání nebo odsunutí plnění školních či jiných povinností kvůli času trávenému na sociálních sítích připouští 85% dospívajících, z toho 39% výjimečně a 46% pravidelně. Častěji a pravidelněji odsouvají povinnosti dívky (52%) než chlapci (39%).

Otázka č. 21	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano, výjimečně	39	34%	44	44%	83	39%
ano, často/pravidelně	59	52%	39	39%	98	46%
ne	16	14%	18	18%	34	16%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 21: Zanedbání povinností kvůli sociálním sítím*



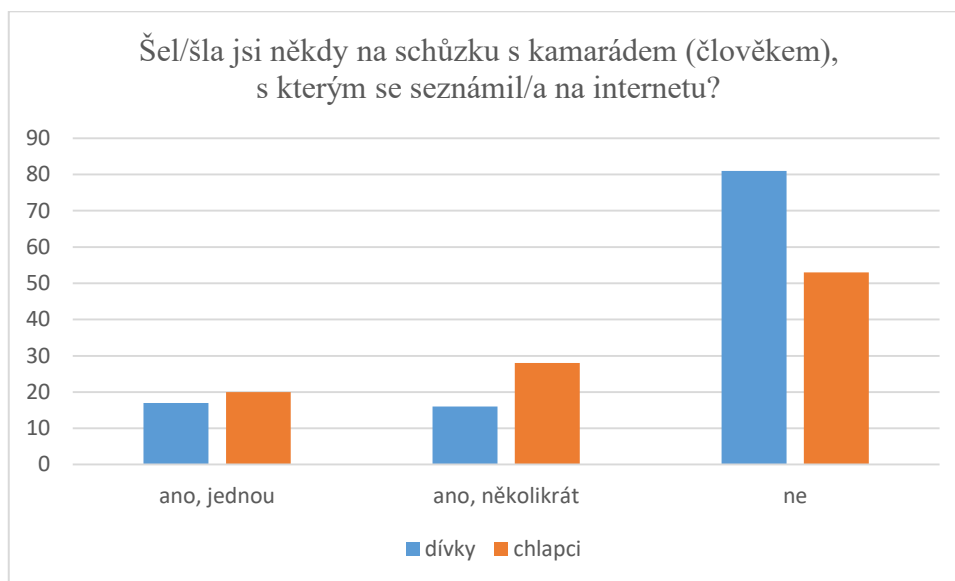
*Graf 21: Zanedbání povinností kvůli sociálním sítím*

**Otázka č. 22 – Šel/šla jsi někdy na schůzku s kamarádem (člověkem), s kterým se seznámil/a na internetu?**

Celkem 62% (71% dívek, 52% chlapců) z dotázaných sdělilo, že nikdy nešlo na schůzku s člověkem, se kterým se seznámili na internetu. Jednou či několikrát šlo na schůzku 48% chlapců, zatímco u dívek to bylo 29%.

Otázka č. 21	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano, jednou	17	15%	20	20%	37	17%
ano, několikrát	16	14%	28	28%	44	20%
ne	81	71%	53	52%	134	62%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 22: Schůzka s kamarádem z internetu*



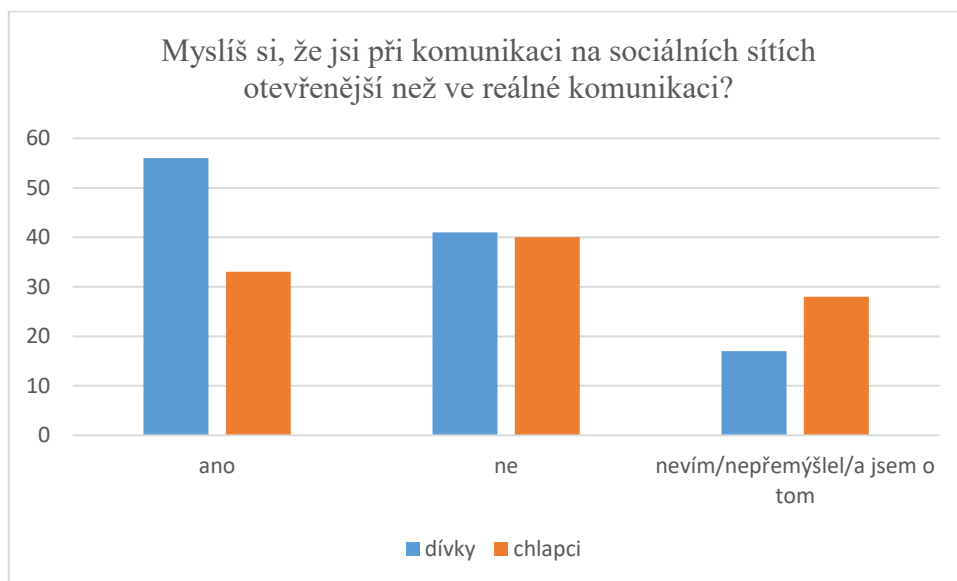
*Graf 22: Schůzka s kamarádem z internetu*

**Otázka č. 23 – Myslíš si, že jsi při komunikaci na sociálních sítích otevřenější než ve reálné komunikaci?**

Na otázku č. 23 kladně odpovědělo 41% dotázaných (49% dívek, 33% chlapců), 38% odpovědělo záporně (36% dívek a 40% chlapců) a 21% dospívajících se nedokázalo vyjádřit (15% dívek a 28% chlapců).

Otázka č. 23	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	56	49%	33	33%	89	41%
ne	41	36%	40	40%	81	38%
nevím	17	15%	28	28%	45	21%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 23: Srovnání otevřenosti komunikace*



*Graf 23: Srovnání otevřenosti komunikace*

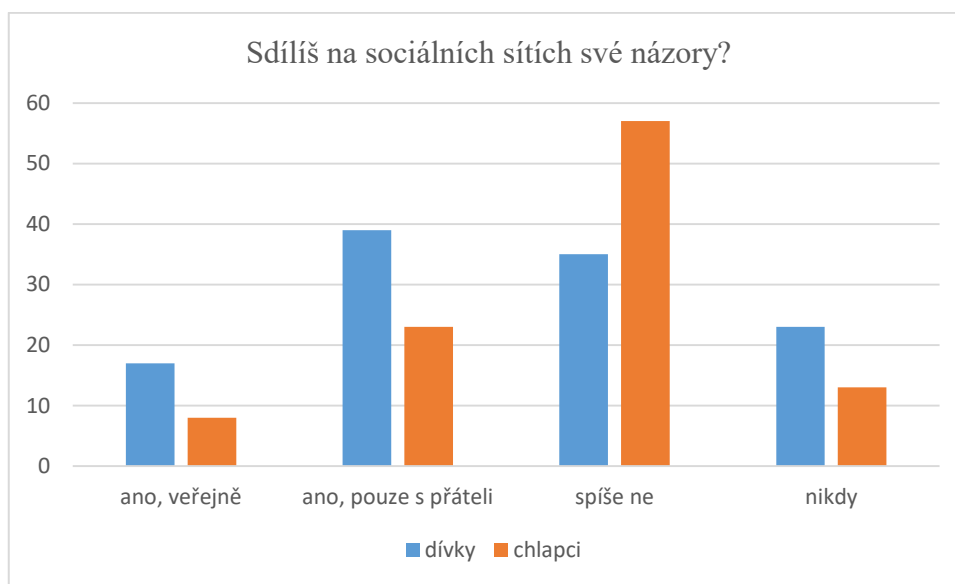


**Otázka č. 24 – Sdíliš na sociálních sítích své názory?**

Veřejně vyjadřuje své názory pouze 12% dotazovaných. Mezi přáteli sdílí své názory 29% respondentů. Většina (43%) dotazovaných uvedla, že své názory na sociálních sítích spíše nesdílí (31% dívek, 56% chlapců).

Otázka č. 24	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano, veřejně	17	15%	8	8%	25	12%
ano, s přáteli	39	34%	23	23%	62	29%
spíše ne	35	31%	57	56%	92	43%
nikdy	23	20%	13	13%	36	17%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 24: Sdílení názorů*



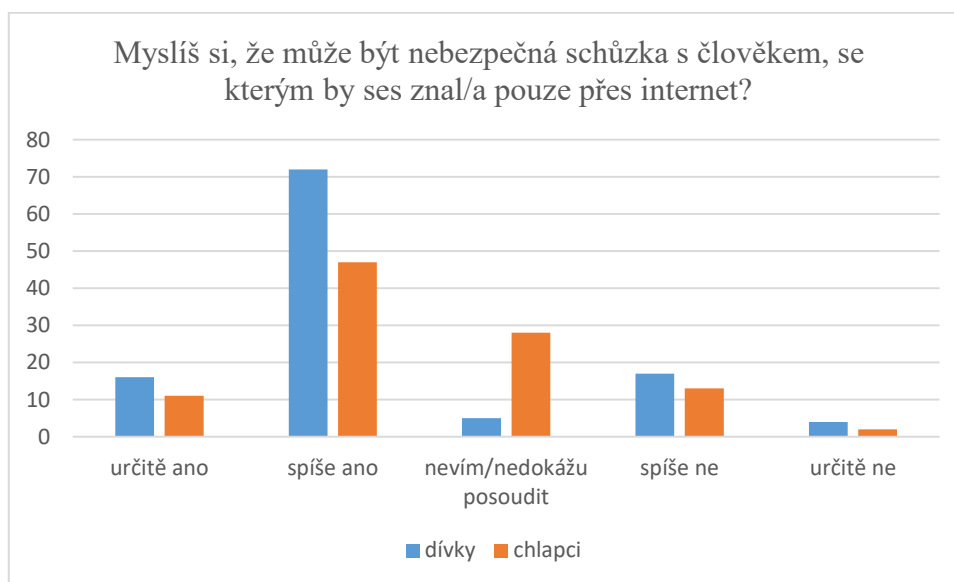
*Graf 24: Sdílení názorů*

**Otázka č. 25 – Myslíš si, že může být nebezpečná schůzka s člověkem, se kterým by ses znal/a pouze přes internet?**

Na otázku č. 25 odpovědělo celkem 55% respondentů „spíše ano“, z toho se takto vyjádřilo 63% dívek a 47% chlapců. Za hrozbu nebezpečí nepovažuje setkání s cizím člověkem 3% dotázaných.

Otázka č. 25	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
určitě ano	16	14%	11	11%	27	13%
spíše ano	72	63%	47	47%	119	55%
nevím	5	4%	28	28%	33	15%
spíše ne	17	15%	13	13%	30	14%
určitě ne	4	4%	2	2%	6	3%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

*Tabulka 25: Posouzení nebezpečnosti schůzky s cizím člověkem*



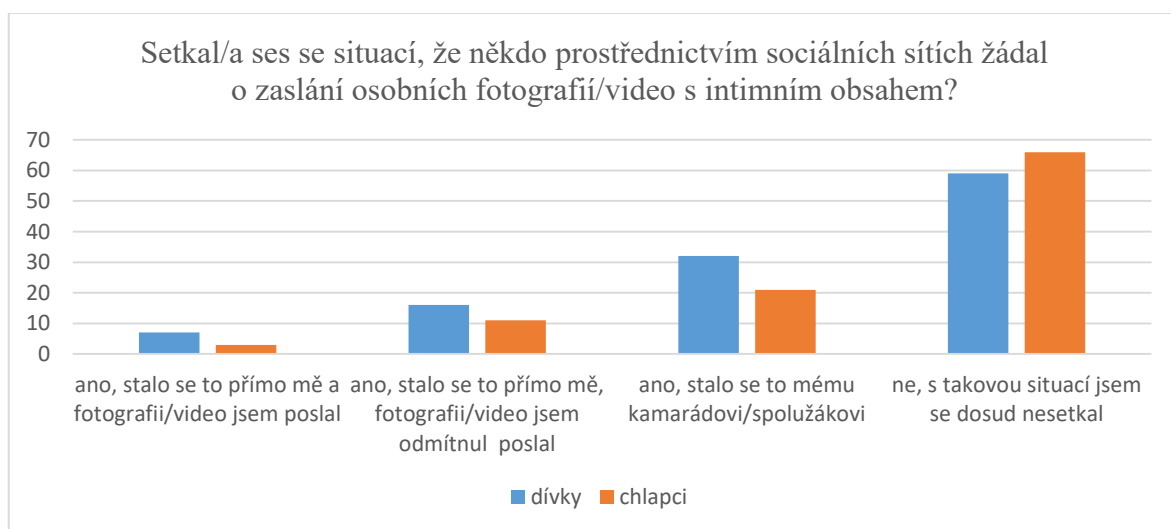
*Graf 25: Posouzení nebezpečnosti schůzky s cizím člověkem*

**Otázka č. 26 – Setkal/a ses se situací, že někdo prostřednictvím sociálních sítí žádal o zaslání osobních fotografií/video s intimním obsahem?**

Z dotázaných dospívajících 58% uvedlo, že nesetkalo se žádostí o zaslání fotografií či videa s intimním obsahem (52% dívek a 65% chlapců). S takovou žádostí se osobně setkalo 18% respondentů, z toho 5% žádosti vyhovělo a intimní fotografii či video zaslalo (6% dívek a 3% chlapců), naopak 13% dospívajících fotografii či video poslat odmítlo. Celkem 25% dotazovaných uvádí, že se taková situace stala jejich kamarádovi či spolužákovi.

Otázka č. 26	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano, stalo se to přímo mě a fotografii jsem poslal	7	6%	3	3%	10	5%
ano, stalo se to přímo mě, fotografii jsem odmítnul poslat	16	14%	11	11%	27	13%
ano, stalo se to mému kamarádovi, spolužákovi	32	28%	21	21%	53	25%
ne, s takovou situací jsem se dosud nesetkal	59	52%	66	65%	125	58%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 26: Setkání s žádostmi o zaslání osobních fotografií/video



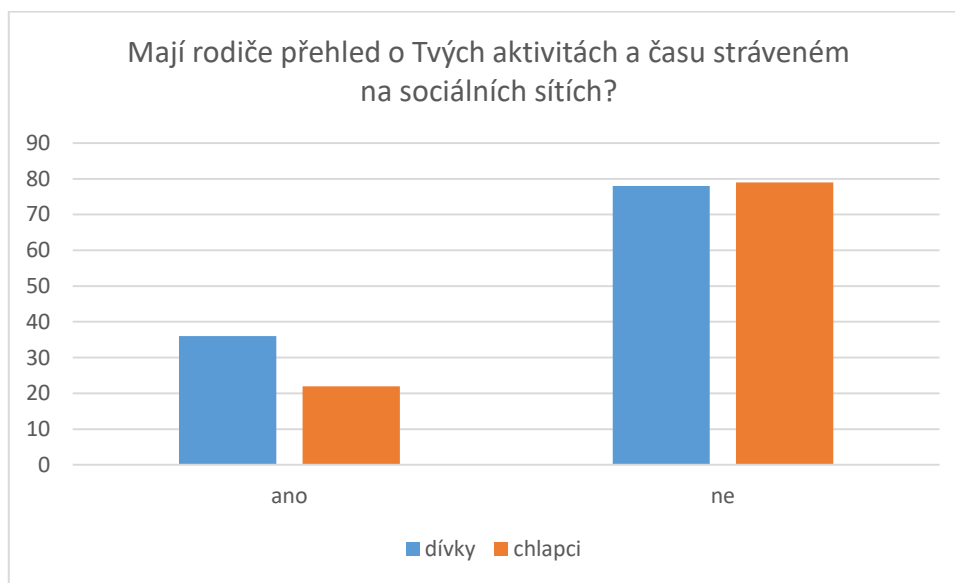
Graf 26: Setkání s žádostmi o zaslání osobních fotografií/video

### Otázka č. 27 – Mají rodiče přehled o Tvých aktivitách a času stráveném na sociálních sítích?

V rámci výzkumu uvedlo 73% z dotazovaných, že jejich rodiče nemají přehled o jejich aktivitách na sociálních sítích. Takto se vyjádřilo 68% dívek a 78% chlapců. Pouze 27% dospívajících sdělilo, že rodiče přehled o jejich aktivitách na sociálních sítích mají.

Otázka č. 27	dívky	dívky %	chlapci	chlapci %	celkem	celkem %
ano	36	32%	22	22%	58	27%
ne	78	68%	79	78%	157	73%
celkem	114	100%	101	100%	215	100%

Tabulka 27: Kontrola ze strany rodičů



Tabulka 27: Kontrola ze strany rodičů

## 4.2 Diskuze

Hlavním cílem výzkumu bylo zmapování výskytu rizikového chování na sociálních sítích u žáků 7. až 9. tříd základních škol ve městě Kroměříž, resp. dětí ve věku 13-15 let. Dílčími cíli pak zjištění, kolik času tráví žáci 7. až 9. tříd základních škol na sociálních sítích, které sociální sítě žáci nejčastěji využívají, zda žáci na sociálních sítích komunikují s lidmi, které osobně neznají, jaké osobní informace o sobě žáci na internetu uvádějí a zda existují rozdíly mezi rizikovým chováním chlapců a dívek.

### 1. Kolik času tráví respondenti na sociálních sítích?

Z vyhodnocení odpovědí na otázky č. 1 vyplývá, že dospívající tráví na svém počítači či mobilním telefonu značnou část volného času. Celkem 25% dospívajících tráví na počítači či mobilu dvě až tři hodiny denně, 21% dokonce víc než tři hodiny denně. Méně než třicet minut denně pak na počítačích tráví pouze 3% procenta dětí.

Zároveň z vyhodnocení otázky č. 3 vyplývá, že značnou část z času stráveného u počítače či mobilu děti tráví právě na sociálních sítích – 29% zde tráví dvě až tři hodiny denně, dalších 13% více než tři hodiny denně. Méně než 30 minut denně zde tráví pouze 6% procent respondentů. Z výzkumu zároveň vyplývá, že tendenci trávit velké času na sociálních sítích mají spíše dívky – více než dvě hodiny denně na sociálních sítích tráví 46% dívek, zatímco chlapců 37% z dotazovaných. Dalších 9% respondentů vůbec nedokáže dobu strávenou na sociálních sítích posoudit, protože zde ztrácejí pojem o čase, z čehož se dá předpokládat, že času na sociálních sítích stráví času výrazně více.

### 2. Jaké sociální sítě respondenti nejčastěji využívají?

Z výzkumu vyplývá, že nejoblíbenější sociální sítí mezi dospívajícími je Youtube, který používá celkem 100% dívek a 99% chlapců. V těsném závěsu je pak Facebook s 97% používání u dívek a 86% u chlapců. Další hojně využívanou sítí je Instagram, který je oblíbenější spíše u dívek, používá ho 64% z nich, zatímco u chlapců se jedná o 51%. Z dalších sítích významná část respondentů využívá ještě Snapchat a WhatsApp, na vzestupu je pak relativně nová sociální síť TikTok – kterou preferují především dívky (využívá ji 43% z nich). Naopak Badoo či MySpace jsou dospívajícími využívány minimálně, relativně málo respondentů užívá také Twitter, který není zřejmě pro tuto věkovou kategorii tak atraktivní. Pouze

jeden respondent (chlapec) z celého výzkumného vzorku uvedl, že nepoužívá žádnou sociální síť, jako důvod sdělil „nebaví mě to“.

### **3. Znají respondenti osobně všechny osoby, se kterými komunikují na soc. sítích?**

Z výzkumu je možné odvodit, že respondenti neznají všechny osoby, se kterými komunikují na sociálních sítích. Vyplyvá to z odpovědí na otázku č.9, ve které 22% dívek a 5% chlapců odpovědělo, že hlavním motivem k založení profilu na sociální síti bylo možnost seznámit se s novými lidmi. V otázce č. 13 pak 23% dívek a 14% chlapců odpovědělo, že nejčastěji nimi provozovaná činnost na sociálních sítích je navazování nových kontaktů. Z otázky č. 15 vyplývá, že 82% dívek a 75% chlapců se někdy na sociálních sítích seznámilo s cizí osobou, přičemž pouze u 3% u dívek a u 7% chlapců dále nic nenásledovalo. V ostatních případech následovalo přidání do přátel/sledování (75% dívek, 67% chlapců), vzájemné dopisování (80% dívek, 52% chlapců), telefonování (8% dívek) a osobní setkání proběhlo u 27% dívek a u 26% chlapců.

### **4. Jsou respondenti ochotni sdílet osobní informace na sociálních sítích?**

Průzkum potvrdil značnou ochotu respondentů sdílet své osobní údaje na sociálních sítích. Téměř tři čtvrtiny z celkového počtu dotazovaných (u dívek dokonce 82%) má svém nejpoužívanějším sociálním účtu profilovou fotografii.

Obecně na některých z používaných sociálních sítích svou fotografii zveřejňuje 98% dívek a 49% chlapců. Dospívající dále zveřejňují informace týkající se pohlaví (dívky 90%, chlapci 95%), jména (dívky 84%, chlapci 82%), adresy, resp. města, ve kterém žijí (dívky 78%, chlapci 74%) a také informace o svém věku (dívky 64%, chlapci 63%). Téměř polovina chlapců (47%) zveřejňuje informace o svých každodenních aktivitách, u dívek se jedná o 71%. Školu, kterou navštěvují, sděluje na svém profilu sociální sítě 63% dívek a 44% chlapců. Více než polovina dívek (65%) a třetina chlapců (33%) pak zveřejňuje i vztahové statusy.

Rozdíly mezi dívkami a chlapci jsou především v oblasti zveřejňování vlastních fotografií (98% dívek, 49% chlapců), informací o každodenních aktivitách (zveřejňuje 71% dívek, 47% chlapců) a ve zveřejňování vztahových statutů (65% dívek, 33% chlapců). V ostatních

případech nejsou ve zveřejňování osobních údajů na sociálních sítích rozdíly mezi dívkami a chlapci příliš výrazné.

Vzhledem k tomu, že celkem 55% dotazovaných současně uvádí, že jejich profil může vidět kdokoliv, svědčí to o velké rizikovosti chování dospívajících v této oblasti.

### **5. Chovají se dívky na sociálních sítích rizikověji než chlapci?**

Z výsledků výzkumu vyplývá, že dívky častěji než chlapci na sociálních sítích sdílejí některé z osobních informací (zejména svou fotografii, školu, vztahové statusy a informace o svých každodenních aktivitách), což může být vzhledem k charakteru těchto informací velmi rizikové. Navíc téměř 60% dívek má profil na sociálních sítích, který může navštívit a vidět kdokoliv, to znamená i zcela cizí osoby. Z otázky č. 23 pak vyplývá, že dívky více než chlapci využívají sociální sítě k navazování nových kontaktů (23% dívek, 14% chlapců). Dívky se také častěji seznamují na sociální sítích se zcela cizí osobou (82% dívek, 75% chlapců). Po takovém seznámení si pak 80% dívek s tímto člověkem dopisuje (chlapců pouze 52%). Na druhou stranu osobní setkání s neznámým člověkem následuje u obou pohlaví zhruba ve stejném počtu případů (27% dívek, 26% chlapců).

## ZÁVĚR

Bakalářská práce se zabývala rizikovým chování dospívající na sociálních sítích. Jejím účelem bylo poskytnout základní vhled do této problematiky. Děti a dospívající jsou nepochybně v oblasti kyberprostoru zranitelnější a ohroženější. Sociální sítě jsou součástí jejich života často již od poměrně útlého věku, považují je za samozřejmost, nejsou dostatečně obezřetní při jejich užívání. Děti jsou navíc poměrně snadno ovlivnitelné a podléhají vlivu svých vrstevníků, což se odráží i na jejich chování ve virtuálním prostředí.

V bakalářské práci je v teoretické části vymezeno období dospívání, tedy cílová skupina dotazníkového šetření. Jsou vysvětleny pojmy rizikové chování a popsány jeho formy a dále se tato část práce zabývá dalšími riziky virtuálního prostředí, např. kyberšikanou. Druhá kapitola se věnuje obecně sociálním sítím, jejich historii a druhům sociálních sítí.

Problematikou nebezpečí na sociálních sítích se zabývala výzkumná část práce, která potvrdila velkou rozšířenost a oblibu sociálních sítí mezi teenagery, značnou ochotu dospívajících zveřejňovat o sobě množství osobních údajů, ochotu navazovat vztahy s neznámými lidmi. Bylo také prokázáno, že v dílčích oblastech se na sociálních sítích dívky chovají rizikověji než chlapci, nejedená se však o výrazné rozdíly. Jako poměrně alarmující se však ukázalo, že většina rodičů nemá přehled o tom, jakým způsobem se jejich děti na sociálních sítích pohybují. Nebezpečí spojená s užíváním sociálních sítí si tedy neuvědomují, případně je podceňují, nejen děti a dospívající, ale ani jejich rodiče.

Bakalářská práce by tedy mimo jiné mohla přispět právě rodičům k přiblížení a pochopení problematiky virtuálního světa, sociálních sítí a nebezpečí, které je spojeno s jejich užíváním. Poznatky získané z této práce by mohly být přínosem i pro zlepšení prevence v této oblasti.



**SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY**

- [1] BEDNÁŘ, Vojtěch. *Marketing na sociálních sítích: prosadte se na Facebooku a Twitteru*. Brno: Computer Press, 2011. ISBN 978-80-251-3320-0.
- [2] ČERNÁ, Alena. *Kyberšikana. Průvodce novým fenoménem*. Praha: Grada Publishing, 2013. ISBN 978-80-210-6374-7.
- [3] ECKERTOVÁ, Lenka a Daniel DOČEKAL. *Bezpečnost dětí na Internetu: rádce zodpovědného rodiče*. Brno: Computer Press, 2013. ISBN 978-802-5138-045.
- [4] ERIKSON, Erik. H. *Dětství a společnost*. Praha: Argo, 2002. ISBN 80-7203-380-8.
- [5] HONZÁK, Radkin a Vladimíra NOVOTNÁ, V. *Krize v životě, život v krizi*. Praha: Road, 1994. ISBN 80- 83385-60-00.
- [6] HULANOVÁ, Lenka. *Internetová kriminalita páchaná na dětech*. Praha: Triton, 2012. ISBN 978-80-7387-545-9.
- [7] CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu: základy kvantitativního výzkumu*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 265 s. ISBN 978-80-247-1369-4.
- [8] JANOUCHEK, Viktor. *Internetový marketing: prosadte se na webu a sociálních sítích*. Brno: Computer Press, 2010. ISBN 978-80-251-2795-7.
- [9] JANOŠOVÁ, Pavlína a kol. *Psychologie školní šikany*. Praha: Grada, 2016. ISBN 978-80-247-2992-3.
- [10] KOPECKÝ Kamil a René SZOTKOWSKI. *Nebezpečné komunikační techniky spojené s ICT pro ředitele základních a středních škol*. Olomouc. Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. ISBN 978-80-244-4555-7.
- [11] MACEK, Petr. *Adolescence*. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-747-7.
- [12] MATĚJČEK, Zdeněk a Zdeněk DYTRYCH. *Krizové situace v rodině očima dítěte*. Praha: Grada, 2002. Pro rodiče. ISBN 80-247-0332-7.
- [13] MATOUŠEK, Oldřich. *Děti a rodiče v rozvodu: manuál pro zúčastněné profesionály a rodiny*. Praha: Portál, 2015. ISBN 978-80-262-0968-3
- [14] PAVLÍČEK, Antonín. *Nová média a sociální sítě*. Praha: Oeconomica, 2010. ISBN 978-80-245-1742-1.
- [15] ROBERTS, Ken. *Risk and danger in young people's leisure*. In: VARMA, V. (ed.). *Violence in children and adolescents*. Londýn: Jessica Kingsley Publishers Ltd, 1999. ISBN 1-85302-344-2.
- [16] ŘÍČAN, Pavel. *Cesta životem*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-829-5.

- [17] THOROVÁ, Kateřina. *Poruchy autistického spektra*. Praha: Portál, 2016. ISBN 978-80-262-0768-9
- [18] VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie I.: dětství a dospívání*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0956-8.
- [19] VAŠUTOVÁ, Marie a Michal PANÁČEK, M. *Mezi dětstvím a dospělostí: vybrané kapitoly z psychologie adolescence*. Ostrava: Filozofická fakulta Ostravské univerzity v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-125-1.

### Elektronické zdroje

- [1] *Instagram*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://www.instagram.com/>.
- [2] KOPECKÝ, K., KREJČÍ, V. *Rizika virtuální komunikace: příručka pro učitele a rodiče*, 2010. [online] [2. 3. 2019] Dostupné z: [https://www.zsmalse.cz/phprs/storage/enebezpeci\\_a5\\_3.pdf](https://www.zsmalse.cz/phprs/storage/enebezpeci_a5_3.pdf)
- [3] *LinkedIn*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://cz.linkedin.com/>.
- [4] *Netolismus. Průvodce online závislostmi*. [online] [15. 4. 2019] Dostupné z: <http://www.netolismus.cz/>.
- [5] *Twitter*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z <https://twitter.com/>.
- [6] *Youtube.com*. [online] [cit. 15. 3. 2019] Dostupné z: <https://www.youtube.com/>.

## SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

atd. a tak dále

např. například

resp. respektive

**SEZNAM OBRÁZKŮ**

Graf 1: Čas trávený na počítači/mobilním telefonu.....	25
Graf 2:Druhy používaných sítí.....	26
Graf 3: Čas trávený na sociálních sítích.....	27
Graf 4: Síť, na které tráví nejvíc času.....	28
Graf 5: Počet přátel na nejužívanější síti .....	29
Graf 6: Profilová fotka na účtu.....	30
Graf 7: Frekvence připojování na účet.....	31
Graf 8: Místo nejčastějšího používání sociálních sítí .....	32
Graf 9: Hlavní motiv k založení profilu .....	33
Graf 10: Zveřejňované osobní informace .....	34
Graf 11: Pravdivost zveřejňovaných informací .....	35
Graf 12: Zveřejnění profilu .....	36
Graf 13: Nejčastěji provozované činnosti na sítích.....	37
Graf 14: Negativní emoce při nedostupnosti sociálních sítí .....	38
Graf 15: Seznámení s cizí osobou .....	39
Graf 16: Aktivity po seznámení s cizí osobou .....	40
Graf 17: Srovnání komunikace přes síť a v reálném světě .....	41
Graf 18: Počet skutečných přátel.....	42
Graf 19: Potřeba přístupu na internet .....	43
Graf 20: Posuzování pravdivosti informací na sítích.....	44
Graf 21: Zanedbání povinností kvůli sociálním sítím .....	45
Graf 22: Schůzka s kamarádem z internetu.....	46
Graf 23: Srovnání otevřenosti komunikace .....	47
Graf 24: Sdílení názorů.....	48
Graf 25: Posouzení nebezpečnosti schůzky s cizím člověkem .....	49
Graf 26: Setkání s žádostmi o zaslání osobních fotografií/videí.....	50
Graf 27: Kontrola ze strany rodičů.....	51

**SEZNAM TABULEK**

Tabulka 1: Čas trávený na počítači/mobilním telefonu.....	25
Tabulka 2:Druhy používaných sítí.....	26
Tabulka 3: Čas trávený na sociálních sítích.....	27
Tabulka 4: Síť, na které tráví nejvíc času.....	28
Tabulka 5: Počet přátel na nejužívanější síti .....	29
Tabulka 6: Profilová fotka na účtu.....	30
Tabulka 7: Frekvence připojování na účet.....	31
Tabulka 8: Místo nejčastějšího používání sociálních sítí .....	32
Tabulka 9: Hlavní motiv k založení profilu .....	33
Tabulka 10: Zveřejňované osobní informace .....	34
Tabulka 11: Pravdivost zveřejňovaných informací .....	35
Tabulka 12: Zveřejnění profilu .....	36
Tabulka 13: Nejčastěji provozované činnosti na sítích.....	37
Tabulka 14: Negativní emoce při nedostupnosti sociálních sítí .....	38
Tabulka 15: Seznámení s cizí osobou .....	39
Tabulka 16: Aktivity po seznámení s cizí osobou .....	40
Tabulka 17: Srovnání komunikace přes sítě a v reálném světě .....	41
Tabulka 18:Počet skutečných přátel.....	42
Tabulka 19: Potřeba přístupu na internet .....	43
Tabulka 20: Posuzování pravdivosti informací na sítích.....	44
Tabulka 21: Zanedbání povinností kvůli sociálním sítím .....	45
Tabulka 22: Schůzka s kamarádem z internetu.....	46
Tabulka 23: Srovnání otevřenosti komunikace .....	47
Tabulka 24: Sdílení názorů.....	48
Tabulka 25: Posouzení nebezpečnosti schůzky s cizím člověkem .....	49
Tabulka 26:Setkání s žádostmi o zaslání osobních fotografií/videí.....	50
Tabulka 27: Kontrola ze strany rodičů.....	51

## SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P1: Dotazník

# PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

## Dotazník:

Jmenuji se Gabriela Rebecca Janošová a jsem studentkou 3. ročníku bakalářského studijního oboru Sociální pedagogika na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně. Chtěla bych vás požádat o spolupráci při vyplnění dotazníku, který je podkladem mé bakalářské práce na téma Rizikové chování dospívajících na sociálních sítích. Dotazník je zcela anonymní a poskytnuté informace budou sloužit pouze pro účely mé závěrečné práce. Předem děkuji za váš čas.

## Věk:

## Pohlaví:

## Třída:

1. Kolik času trávíš na počítači/mobilním telefonu?
  - méně než 30 minut denně
  - 30 minut až jednu hodinu denně
  - jednu až dvě hodiny
  - dvě až tři hodiny denně
  - více než tři hodiny denně
  - nedovedu posoudit, protože zde ztrácím pojem o čase
  - nevím
2. Kterou ze sociálních sítích používáš? (můžeš zvolit i více odpovědí)
  - Facebook
  - Youtube
  - Instagram
  - WhatsApp
  - Snapchat
  - Twitter
  - MySpace
  - Badoo
  - TikTok
  - Jiné (které)
  - Žádné (pokud zvolíš tuto možnost, napiš stručně z jakého důvodu sociální sítě nepoužíváš a na další otázky neodpovídej)

3. Kolik času denně na sociálních sítích trávíš?
- méně než 30 minut
  - 30 minut až 1 hodinu
  - jednu až dvě hodiny
  - dvě až tři hodiny
  - více než tři hodiny
  - nedovedu posoudit, protože zde ztrácím pojem o čase
  - nevím
4. Na které ze sociálních sítích trávíš nejvíc času?
- Facebook
  - Youtube
  - Instagram
  - WhatsApp
  - Snapchat
  - Twitter
  - MySpace
  - Badoo
  - TikTok
  - Jiné (které)
5. Kolik máš na tomto účtu „přátel“ ? Uved' přibližný počet:
6. Máš na tomto účtu profilovou fotku?
- ano
  - ne
7. Jak často se přihlašuješ na tento svůj účet sociální sítě?
- několikrát za hodinu
  - několikrát za den
  - jednou za den
  - několikrát týdně
  - jednou týdně
  - jednou za měsíc
  - méně často
8. Kde nejčastěji sociální sítě používáš?
- doma na počítači



- na svém telefonu doma
- na svém telefonu ve škole
- u kamaráda/kamarádky
- jinde (napiš kde):

9. Co bylo hlavní motiv k tomu, že sis založil/a profil na sociální síti?

- komunikace s kamarády
- možnost seznámit se s novými lidmi
- možnost mít kde vyjadřovat sv názory
- hraní her
- zasílání materiálů do školy
- jiný důvod (napiš jaký):

10. Které z následujících informací o sobě zveřejňuješ na sociálních sítích? (můžeš zvolit více odpovědí)

- jméno
- věk
- pohlaví
- adresa (město, ve kterém žiješ)
- vlastní fotografii
- školu, do které chodíš
- e-mail
- telefon
- vztahové statuty
- informace o svých každodenních aktivitách
- jiné (jaké)

11. Uvádíš o sobě na sociálních sítích vždy pravdivé informace?

- ano
- většinou ano
- většinou ne
- ne

12. Kdo může vidět Tvůj profil:

- kdokoliv
- pouze přátelé
- přátelé přátel

- jen já

13. Jakou činnost nejčastěji provozuješ na sociálních sítích? (vyber max. tři odpovědi)

- komunikace s kamarády
- sledování videa a hudby
- hraní her
- vytváření a sdílení fotoalb
- navazování nových kontaktů
- získávání informací a zajímavostí
- jiné (jaké):

14. Cítíš se nejistě, nervózně nebo nesvůj/nesvá, když nemáš delší dobu přístup na sociální sítě?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

15. Seznámil/a ses někdy s cizí osobou na sociálních sítích?

- ano
- ne

16. Pokud ano, co následovalo? (můžeš zvolit více odpovědí)

- nic
- přidání do přátel, sledování
- dopisování (přes sociální sítě, email)
- telefonování
- osobní setkání

17. Myslíš, že komunikace s druhými lidmi přes sociální sítě je jednodušší než v reálném světě?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne

18. Kolik máš v životě skutečných, reálných přátel? Uveď počet:

19. Dokážeš si představit trávit několik dní bez možnosti přístupu na internet?

- ano
- ne

20. Považuješ informace od přátel na sociálních sítích za pravdivé?

- ano
- spíše ano
- spíše ne
- ne
- nepřemýšlím o tom

21. Zanedbal/a nebo odsunul/a jsi někdy plnění svých školních nebo jiných povinností kvůli času trávenému na sociálních sítích?

- ano, ale pouze výjimečně
- ano, stává se mi to často/pravidelně
- ne

22. Šel/šla jsi někdy na schůzku s kamarádem (člověkem), s kterým se seznámil/a na internetu?

- ano, jednou
- ano, několikrát
- ne

23. Myslíš si, že jsi při komunikaci na sociálních sítích otevřenější než ve reálné komunikaci?

- ano
- ne
- nevím, nepřemýšlel/a jsem o tom

24. Sdílíš na sociálních sítích své názory?

- ano, veřejně
- ano, ale pouze se svými přáteli
- spíše ne
- nikdy

25. Myslíš si, že může být nebezpečná schůzka s člověkem, se kterým by ses znal/a pouze přes internet?

- určitě ano

- spíše ano
- nevím/nedokážu posoudit
- spíše ne
- určitě ne

26. Setkal/a ses se situací, že někdo prostřednictvím sociálních sítí žádal o zaslání osobních fotografií/video s intimním obsahem?

- ano, stalo se to přímo mě a fotografii/video jsem poslal
- ano, stalo se to přímo mě, fotografii/video jsem odmítnul poslat
- ano, stalo se to mému kamarádovi/kamarádce/spolužákovi/spolužačce
- ne, s takovou situací jsem se dosud nesetkal

27. Mají rodiče přehled o Tvých aktivitách a času stráveném na sociálních sítích?

- ano
- ne

